

Udkast til helhedsplan for Strandby - en attraktiv bydel i Esbjerg

Den grønne Ring

Strandby

Centrum

Esbjerg
Kommune

MOVE

Indhold

Forord	3	Indsatser	44
Proces	4	- Rammer	
Planens temaer	6	- Mennesker	
Rammer, mennesker, aktiviteter	7	- Aktiviteter	
Analyse	8	Identitet og image	90
- Et attraktivt område		Lokal organisering	92
- Rammer		Fonde og puljer	94
- Mennesker			
- Aktiviteter			
Konklusion			
Vision	44		

Forord

Sundhed & Omsorg står for initiativet bag udkast til en helhedsplan for en rummelig, mangfoldig og aldersvenlig bydel - en vision om en human bydel med fokus på borgerne sundhed. En bydel hvor planlægning er meget mere end de fysiske rammer. Planen bygger på eksisterende fysisk planlægning i Esbjerg Kommune.

Det er en helhedsplan der, for at lykkes, tænker på tværs af kommunens forvaltninger og på tværs af matrikelskel.

Derfor har repræsentanter for kommunens forvaltninger og boligforeninger dannet en styregruppe. Der har været afholdt 2 workshops som indledning til arbejdet med helhedsplanen. Deltagere har været styregruppen samt relevante interessenter i bydelen. Derudover er der afholdt interviews med borgere i området.

Baggrunden for dette initiativ er, at Esbjerg Byråd i forbindelse med Budget 2018-2021 afsatte et beløb til udarbejdelse af en helhedsplan for området omkring Gl. Vardevej.

Esbjerg Kommune har en række private boliger på Gl. Vardevej. Boligerne lejes ud uden indbetaling af indskud, ligesom boligen ved fraflytning lejes ud igen uden nævneværdig renovering. Boligerne har tidligere været på den kommunale salgsliste, men blev efterfølgende taget af listen igen.

Der har igennem længere tid været en del uro i området, hvilket er til stor gene for områdets øvrige beboere. Desuden fremstår lejlighederne i en meget nedslidt stand, derfor skal der tages stilling til hvad der skal ske med lejlighederne fremadrettet.

Byrådet ønsker derfor, at der bliver udarbejdet en helhedsplan for området, for at sikre et solidt beslutningsgrundlag til en fremtidssikret løsning for hele området.

Proces

Proces

De to workshops blev afholdt i Strandby på Skovbocentret og på Vandrehjemmet.

Deltagerne var relevante interessenter fra området. De har en anden indsigt i området end arkitekter og andre, som ikke har en daglig kontakt til området. Derudover deltog repræsentanter fra Sundhed & Omsorg, Plan samt Ejendomme.

Deltagerne var meget engagerede og bidrog med mange gode og relevante indspark til helhedsplanen.

Fremtidsforsker Anne Skare Nielsen bidrog sammen med MOVE arkitektur, med inspiration til helhedsplanen.

Der er lavet opsamlinger fra begge work-

Workshopdeltagere

Arne Nikolajsen, S&O
Lise Willer B&A
Olfert Krog, udvalgsformand, S&O
Henrik Vallø, udvalgsformand, S&A
Anette Thede, B&A
Ulla Vindstrup Christensen, S&O
Hanne Ottesen, S&O
Tina Christensen, S&O
Eva Merz
Kristian Lodberg, DAB
Jørgen Koldig, AB
Morten Harder, T&M
Ingrid Lisby, Treenighedskirken
Charlotte Gade, Treenighedskirken
Janni Frøkjær, B&A
Steven Herman, B&A
Carsten Schlein, T&M
Niels Bækgaard, SEPE
Peter Amstrup, Rybners

Lisbeth Jakobsen, DAB
Anne Schou, S&O
Anders Janken, S&O
Birgit Klockmann Jørgensen, S&O
Peter Sandager, Ungdomsbo
Trine Kvarning, SEPE
Peter Larsen, AB
Jacob Drachmann Haag, SEPE
Olaf Rye Jensen, Rybners
Morten Jensen, B&A
Claus Sørensen, DAB
Martin Jensen, DAB
Karen Hansen
Lars Mathiasen, DAB
Lars Mølskov Knudsen, S&O

Opsamling fra de to workshops

Anne Skare Nielsen
fra Future navigator

Planens temaer

Planens temaer

Denne plan er en anderledes måde at tænke helhedsplan på.

Fysisk planlægning handler om byens rum, infrastruktur, grøn struktur, bygningsstruktur m.v. Alt sammen skaber de fysiske rammer for en bydel.

I denne helhedsplan for en human bydel, tænkes hele vejen rundt, og der skabes helhedsorienteret planlægning. Planlægning der arbejder med urbane ressourcer i form af det samlede potentiale for bydelen.

Det handler om mennesker der lever, arbejder og besøger bydelens rammer, og de aktiviteter bydelen tilbyder.

Derfor er planen inddelt i følgende afsnit:

- Rammer
- Mennesker
- Aktiviteter

Rammer, mennesker & aktiviteter

Rammer

Rammerne - byens vægge, den bebyggede struktur, de grønne elementer og infrastrukturen. Her kan kommunen udarbejde planer, regulere og etablere i de offentlige rum. Resten er op til private boligejere, erhverv, boligforeninger m.v.

Under "Rammer" hører alle de fysiske tiltag, der kan gøre livet i bydelen skønnere at opholde sig i, bevæge sig og bo i. Rammer der kan tiltrække og skabe mere liv i bydelen.

Rammer

Mennesker

Mennesker - alle de der bor, lever, arbejder og bevæger sig igennem bydelen. Den menneskelige dimension er vigtig for at skabe trivsel for alle. Der skal være plads og tilbud til alle for at styrke den rummelige, mangfoldige og det aldersvenlige.

Under "Mennesker" hører initiativer der skaber værdi for mennesker og beriger deres livskvalitet.

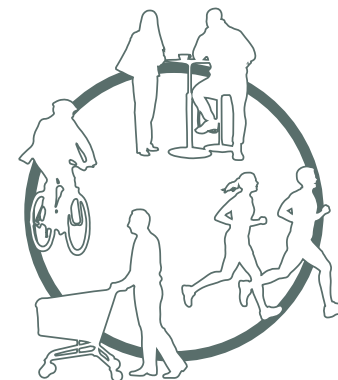

Mennesker

Aktiviteter

Aktiviteter - handel, restaurant, café, fitness, svømmehal m.v. Alle de gode tilbud, der er for de mennesker, der bor og arbejder i bydelen. De er med til at berige hverdagen, tiltrække andre byboere og skabe en levende og tryk bydel.

Under "Aktiviteter" hører initiativer der skaber værdi for mennesker og beriger bydelen og borgernes livskvalitet.

Aktiviteter

Analyse

Er attraktivt område

Analyse Rammer

Strandby, et attraktivt område i Esbjerg

Infrastruktur

Grøn struktur

Bygget struktur

Byens visuelle kvalitet

Barrierer - fysiske og visuelle

Boliger Gl. Vardevej + Nørvang kvarteret

Analyse Mennesker

Mennesker

Sociale indsatser idag Gl. Vardevej

Analyse Aktiviteter

Aktiviteter

Opholdssteder

Konklusion

Sædding

Esbjerg Strand

Stadion

Strandby

Centrum

Et attraktivt område

Strandby - et attraktivt område i Esbjerg

Strandby ligger i Esbjergs nordvestlige hjørne, lige op ad den Grønne Ring og med kort afstand til både strand og bycentrum.

Et attraktivt hjørne af Esbjerg, som folk er glade for at bo i.

Strandby er en slags uopdaget bydel, der fortjener at få opmærksomhed og udnytte de potentialer, der ligger lige for og at udvikle bydelen til en mangfoldig, rummelig & aldersvenlig bydel - en sund og human bydel.

Et attraktivt område

Rammer

Analyse - Rammer

Generelt om Esbjerg

Esbjerg har siden sin oprindelse haft en byplanshistorie, som har været præget af forskellige modeller.

Den første byplan, en renaissancebyplan, er udarbejdet af landinspektør F. Wilkens. Først i 1924 blev en endelige byplan vedtaget, lavet af Harald Nonboe. Den var præget af centrale pladser og geometriske gadeanlæg. Planen tog højde for en dengang ny trafik, hvor bilen havde en central plads i bybilledet. Det er synligt i bybilledet i dag, hvor forholdsvis store trafikerede veje går på tværs af byen.

Professor Steen Eiler Rasmussen udarbejdede i 1949 en dispositionsplan for Esbjergs fem fremtidige bydele og trafikstruktur. Derudfra udarbejdede han bebyggelsesplaner for bl.a. dyrskuepladsen. Han ønskede at dække behovet for billigere boliger end parcelhusene.

Fra slutningen af 1800 har Esbjerg været præget af et rigt centrum, og en arbejderklasse der tilhørte yderkvartererne. Forstadsmiljøet begyndte at vokse frem siden 1910, og har siden præget byen med en kombination af private huse med haver og kollektive boligbebyggelser.

Strandby som helhed

Navnet Strandby stammer tilbage fra den ene af de to landsbyer, der var i Esbjergområdet, før byen kom. Landsbyen Strandby bestod af fire gårde og en kro, som lå omtrent der, hvor Strandby Plads ligger i dag.

Strandby er et socialt alsidigt og mangfoldigt område, hvor man kan opleve alt fra stille villaveje, kultur og sport på Tovværksområdet og ikke mindst industrien langs havnen.

Bebyggelsen i området afspejler den tid området er bygget i, som er præget af funktionalismen og nyklassicisme, hvor specielt de røde mursten afspejler området, hvorfra det også har kaldenavnet "Det røde Esbjerg".

Udover de mange forskellige boligtyper, besidder området en række bemærkelsesværdige enkeltbygninger som tovværksfabrikken, den gamle arbejderhøjskole, 4. maj kollegiet, Grådybsskolen og Treenighedskirken.

I masterplanområdet er der flere etageejendomme som er bygget i 1950'erne.

I denne byggeperiode efter krigstiden var der stor mangel på boliger, hvorfor der specielt blev bygget funktionelle bygninger, som i dag bliver anset for monofunktionelt. I stedet for at have en bydel med blandede funktioner (butikker, skoler, bolig osv.), er butikkerne oftest placeret i hjørnet af bydelen, hvilket også er tilfældet i planområdet. De butiksområder, der ligger i forlængelse af et boligområde, har ofte svært ved at overleve, da kunderne primært består af beboerne i området samtidig med, at nutidens indkøbsmønstre har ændret sig.

Butikslivet har en vigtig betydning for bydelens liv og mødesteder, som både kan tiltrække områdets beboere, men også mennesker udefra.

Strandby

- et attraktivt område i Esbjerg

De enkelte kvarterer i Strandby

Skovly

I 1919-1920 blev området udstykket af haveforeningen Skovly, som ønskede at lave en fælles og ensartet bebyggelse. Det lykkedes dog ikke, grundet faldende interesse i området. Området består i dag af blandede typer villaer, hvor skovvejen ligger som baggrund til husene.

Nørvang

Området er kommunalt planlagt og bebygget kvarter fra 1924-1945. Området består af etageejendomme fra efterkrigstiden, som blev bygget pga. den store boligmangel. Derudover er der opført mindre 2 etagers huse til ældre, samtidig med at alderdomshjemmet Skovbo blev bygget. I det blandede område er der yderligere 8 flotte dobbelthuse i røde mursten.

Dyreskuepladsen

Området blev i 1933-1958 udlagt som socialt boligbyggeri, der blev opført som følge af boligmangel og arbejdsløshed som i dag ejes af to boligforeninger. Området består af røde 3. etagers etageejendomme med røde tegtag. Området går under betegnelsen "Havregrynskvarteret".

Strandby

- et attraktivt område i Esbjerg

Enghaven

Området er et gammelt kolonihaveområde fra omkring 1925. I gamle dage havde de problemer med afløbet, fordi området ligger forholdsvis lavt, hvorfor det fik kaldenavnet "Smadderup". Af den grund ville kommunen ikke dengang give lov til udstykning af permanente ejendomme. De mindre grunde blev dog solgt alligevel, og folk begyndte selv at bygge skure af fiskekassetræ og bølgeblik, og på den måde opstod "De fattiges paradis". I dag er området præget af parcelhuse.

Torvværket

Torvværksfabrikken var i starten af 1900 tallet en drivende kraft i området, som specielt stod stærkt i tiden lige efter anden verdenskrig. Fabrikken havde mange af Strandbys borgere ansat, og derfor sørgerede fabrikken blandt andet for, at der blev bygget både børnehave og vuggestue i området til brug for medarbejderne.

Strandparken

Indtil 1940 var der i området plantet træer som var en del af en plantage. Området blev dog populært, og opkøbt Chr. P. Jensen som ansatte arkitekt Poul Ambye til at udarbejde

bebyggelsesplaner og tegninger til husene. Husene er engelsk inspireret med store villaer bygget i gule sten, høje tegltage, brune skodder og pejsekorsten. I planen fremgik det, at tæerne fra den tidligere plantage skulle bevares i så høj grad som muligt, hvilket også præger området i dag.

Ved knudeddybet

Området består af social boligbyggeri fra 1933-1958 tegnet af J. C. B. Øhlenschläger. Byggeriet blev opført som følge af boligmangel og arbejdsløshed. Området består af røde 3. etagers boliger, som i dag har høj bevaringsværdi.

Ældre villakvarter

Området er et ældre villakvarter med flotte patricia villaer fra omkring 1920'erne, hvor der er huse med middel bevaringsværdi og enkelte huse med høj bevaringsværdi. I området er der også enkelte etageboliger og parcelhuse.

Fiskerihavnen

Området ligger ud til Esbjergs gamle fiskerihavn. Fiskeriet i Esbjerg voksede voldsomt frem i 1890'erne, hvor der 80 år senere hørte omkring 600 fiskefartøjer til Esbjerg havn.

Udover fiskerihavnen og auktionshuset lå der virksomheder relateret til fiskeriet. Fund af olie i Nordsøen og energikrisen i 1973 hvirvlede Esbjerg ind i offshore branchen og efterfølgende vindenergi branchen, som i dag er havneområdets hovedfunktion. Udover offshore- og vindenergi branchen ligger der i dag virksomheder relateret til byen, såsom tømmerhandel, sundhedshuset, vinhandel osv.

Området på havnen er præget af arkitektur i mange afskygninger, industribyggeri, etagehuse og enkelte villaer. Digestien, der forbinder byen med havnen, bruges af mange, men stopper brat ved Bådebrogade. I og med den nye hovedindfaldsvej fra Hjerting går ned forbi havnener der tilført mere aktivitet til området.

Infrastruktur

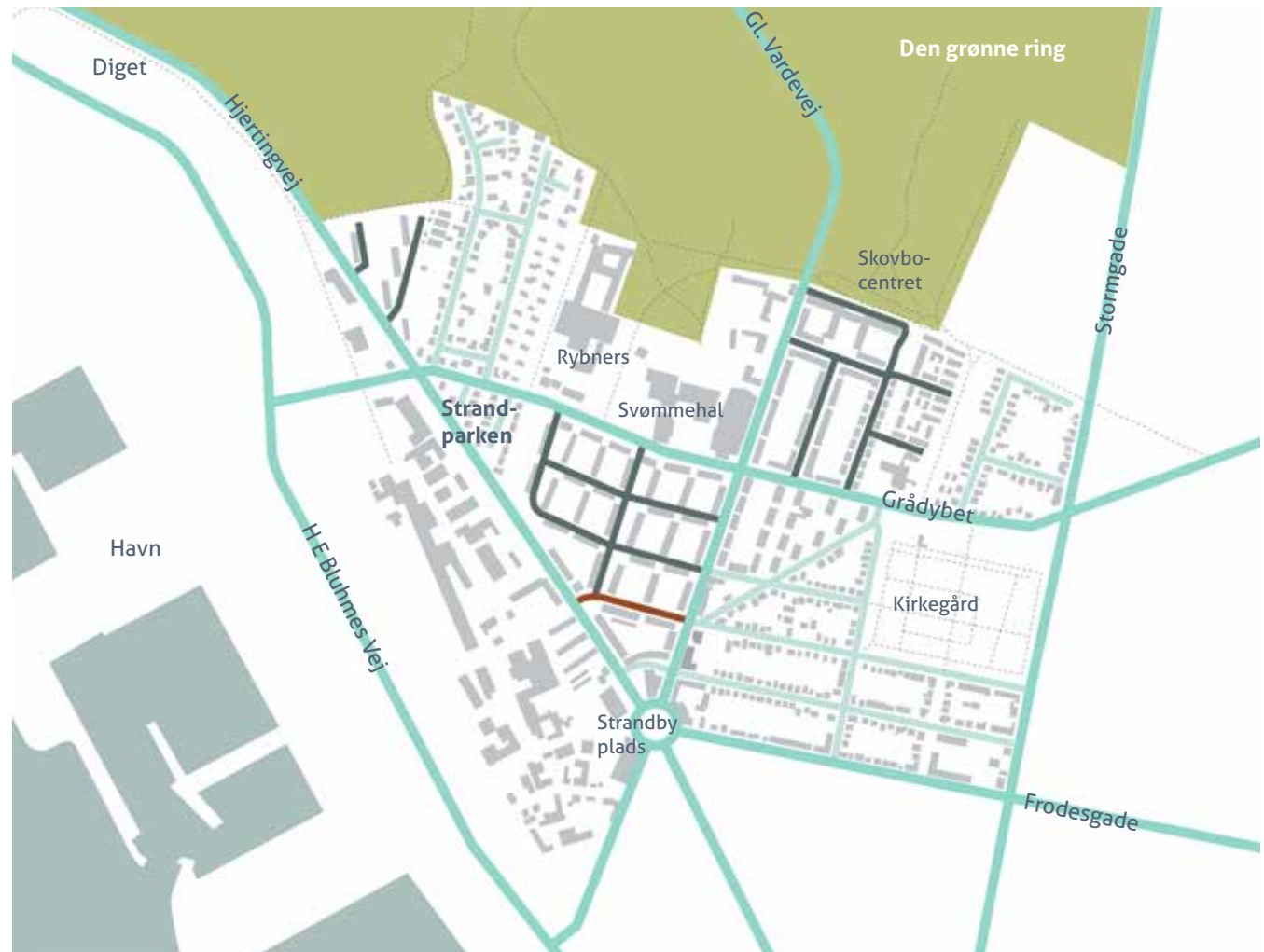
Infrastruktur

Generelt er folk utrygge i de store vejrum, der ikke har en menneskelig skala.

Vejene mangler træer, der kan skabe bedre rumlig karakter og forskønne vejrummet. Der mangler også steder, hvor det er trygt at krydse vejen, steder hvor vejene generelt indsnævres for at sænke farten gennem Strandby.

Folk savner et stinet, hvor det er hyggeligt og trygt at færdes igennem bydelens mange rum, så de kan undgå de store trafikerede veje, der, meget markant, gennemskærer bydelen.

- Stier
- Lokal handelsgade
- Interne veje
- Villaveje
- Hovedfærdselsårer
- Bebyggelse
- Vand

Infrastruktur

Strandby har et helt tydelige hieraki i sin infrastruktur. Bydelen omkranses af 3 meget trafikerede veje: Stormgade, Frodesgade og H.E. Blumes vej.

Inde i bydelen gennemskæres Strandby ligeledes af meget trafikerede veje. Det er Hjertingvej, Grådybet og Gammel Vardevej. Alle veje er tilrettelagt på bilistens præmisser. Det er veje uden menneskelig skala, uden træer og plads til ophold, og de er svære at passere. Derudover består bydelen af mange fine villaveje med rabatter både med og uden træer.

Havnens veje er ligeledes baseret på trafik, og de har en rå havnekarakter.

Længst nede i hierakiet er stinettet. På diget til stranden, på kirkegården og i Den Grønne Ring er der et rigt stinettet, som ligger på kanten af Strandby. Inde i Strandby er der kun stier ved Strandparken, bag Rybners og ved Treenighedskirken, der kobler til Den Grønne Ring.

Området lider af mangel på fokus på bevægelsesrum for gående trafikanter.

Hjertingvej

Gammel Vardevej

Grådybet

Sjællandsgade

Sti ved Treenighedskirken

Gormsgade Kirkegård

Østervinge

Nørvang

Havdigevej

Grøn struktur

Den Grønne Ring

Strandby har Den Grønne Ring som en fin ryg mod nord. Den Grønne Ring er et 11 kilometer langt bynært naturområde, der strækker sig fra Esbjerg Strand, i den nordlige del af Esbjerg, i en bue ned til Måde i syd.

Det er et sammenhængende grønt område, der er bundet sammen af cykel- og gangstier.

Der er noget for alle i Den Grønne Ring. Det er et unikt grønt byrum, vekslede mellem velplejede parkområder med masser af aktiviteter og stille naturområder.

Den Grønne Ring er under udvikling, og den bliver en del af Active Living-strategien, der har fokus på at få borgerne til at udfolde sig fysisk og få oplevelser i naturen.

Der vil i årene fremover blive etableret mange nye tiltag i området, så der bliver endnu flere aktiviteter, der understøtter et aktivt liv i naturen. Tiltag der understøtter borgernes sundhed.

Grøn struktur

Strandby er også Esbjergs grønne bydel. Med Den Grønne Ring som ryg mod nord trækker det grønne ned gennem bydelen gennem Tovværksgrunden ved Rybners og videre med de mange grønne gårdrum. Langs de få stier og langs Hjertingvej mod Fiskerihavnen er der markante beplantninger. Der findes ingen træer langs de større veje.

De grønne gårdrum fremstår som oftest uden særlig bearbejdning og indhold, men som klippede plæner og træer. Der ligger et meget stort potentiale her, der venter på at blive udnyttet til at styrke bydelens grønne identitet.

Overalt i bydelen er der græsrabatter. I villa-kvartererne er de smalle, mens de i Nørvang og Knudedyb er meget brede. Græsrabatterne har potentiale til at blive udnyttet, så de kan bidrage til at styrke bydelens grønne identitet.

Kirkegården ligger som en oase i Strandby, og bidrager til den grønne identitet. Desværre fremstår kirkegården meget lukket mod omgivelserne.

Den Grønne Ring - sti

Gormsgades Kirkegård

Gormsgades Kirkegård

Knudedybet - grønne plænerum

Nørvang - Grønne rum

Rybners - det grønne torverum

Strandparken - de fredede træer

Hjertingvej - grønt vejrum

Nørvang - græsraabatter

Bygget struktur

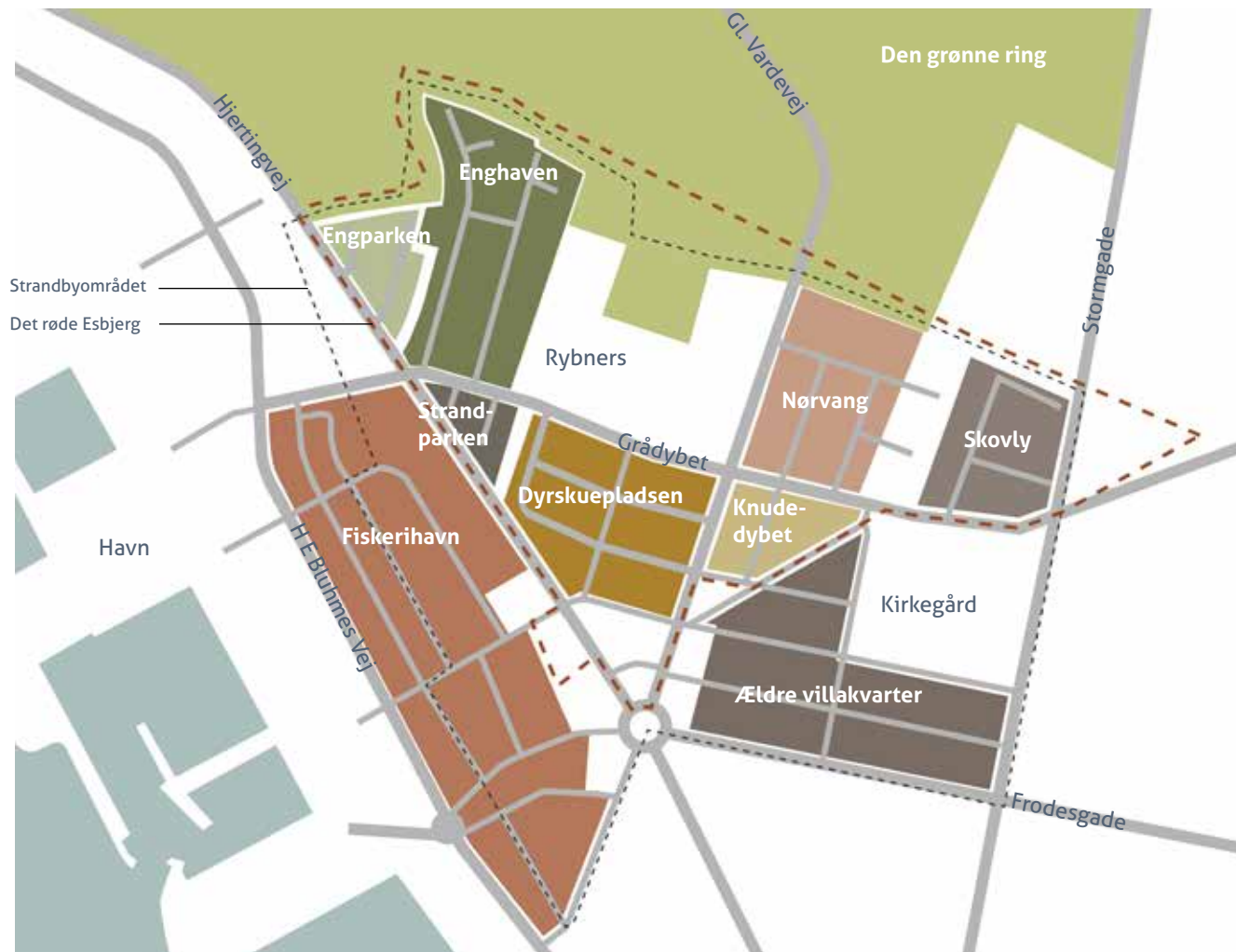
Bygget struktur

Den bebyggede struktur følger den nøje planlagte bydel, så hvert kvarter har sin identitet. Samlet en smuk bydel.

Villakvarterene består af smukke velholdte villaer med grønne forhaver. Alle er de med til at skabe skønne miljøer på villavejene. De store boligområder har en meget helstøbt arkitektur, og de fremstår alle steder velholdte - de giver byddelen en særlig karakter.

Ungdomsbos ungdomsboligtårn på Tovværket, er en slags vartegn for bydelen. Treenighedskirken, med sin moderne arkitektur, er et smukt indslag i bybilledet. Derudover ligger Vandrehjemmet og 4. Maj Kollegiet som markante bygningsværker. Svømmestadion er tidstypisk byggeri fra 90'erne. Den gamle tovværksfabrik er transformeret og fortæller en historie om stedet.

På Fiskerihavnen spænder arkitekturen fra bevaringsværdigt kulturmiljø (de små redskabskure fra fiskeriets storhedstid på havnen) til usammenhængende og sammensat havnemiljø.

Bygget struktur

Dobbelthusene langs Skovkanten

Treenighedskirken

Villa med grøn forhava

4. Maj Kollegiet - markant

Helstøbte boligforeningsbyggeri

Transformation af fabrik, Tovværket

Markant højhus på Tovværket

Kulturmiljø i Vesterhavsgade

Havnens sammensatte miljø

Ejerforhold

Ejerforhold

I Strandby er der en fin blanding af boligforenings ejendomme og private udlejningsejendomme i form af fine etageejendomme. Private villaver er også rigt repræsenteret i Strandby.

Derudover ejer Esbjerg Kommune en koncentration af ejendomme med etageboliger på Gammel Vardevej og dobbelthuse med lejligheder på Nørvang samt Skovbocentret som rummer få boliger til borgere, der ikke er egnede til at bo i eget hjem.

Tilsammen skaber det mulighed for en mangfoldig blanding af mennesker med plads til en bolig for alle samfundslag.

På kortet ses fordelingen af boliger.

Ejerforhold

Byens visuelle kvalitet

Bydelens visuelle kvalitet

Det er helt markant, at Strandby er en gennemplanlagt bydel, der er inddelt i kvarterer. Byens visuelle kvalitet afspejler sig tydeligt deri.

Bygningsmæssigt har hvert kvarter sin identitet. Der er regler for materialer og proportioner i områderne, så områderne fremstår harmoniske. Det gælder både villakvarterer og de forskellige boligforeningsområder.

Den grønne identitet er også helt tydelig ved det gennemgående tema, med græsribatter og de store grønne gårdrum i og omkring alle boligforeningsbyggerier.

Den Grønne Ring ligger som en fin baggrund for bydelen, og generelt er der mange store træer, der præger bybilledet, i både private haver, ved boligforeninger og ikke mindst på kirkegården ved Gormsgade.

På Havnen og på kanten mellem havn og by bærer Strandby præg af en sammensat bebyggelse uden nogen form for regler. Det er netop havnens charme.

Villaveje med græsribatter

Homogent med grønt

Sammenhængende bebyggelser

Homogent byggeri med græsribat

Handel i underetagen, homogent

Moderne arkitektur

Strandby plads - sammensat

Fiskerihavnen - sammensat

Fakta og Shell

Barrierer

Visuelle barrierer

I Strandby er der barrierer - ikke fysisk, men visuelt. Det er barrierer, der lukker af for visuel kontakt mellem vigtige rum og vejnettet, og som hæmmer bevægelse på tværs i bydelen.

Ved Dyrskuepladsen, også kaldet "Havregryns kvarteret", er det helt markant, at området visuelt er lukket inde, da der er mure i alle hjørnerne og mellem bygninger.

Ved E. Hansensvej blokerer bygningen for enden af vejen for sammenhæng mellem det grønne vejrum og hele Tovværksområdet.

Ved Skovbocentret lukker hæk og træer af for sammenhæng med Nørvangskvarteret. Her er der også et hegn og tæt underplantning, der lukker af mod Den Grønne Ring.

Kirkegården lukker af for indkig til det skønne område med sin høje bøgehæk hele vejen rundt. Og især hjørnet ved Grådybet og Stormgade lukker beplantningen helt af for indkig.

Langs Hjertingvej/Jørgen Pedersens vej lukker et langt garageanlæg af og afskærmer boligforeningen mod omgivelserne.

Barrierer

Mure på hjørner lukker af

Mure langs veje lukker af

Bygning lukker af til grønt strøg

Kig mod lukket hjørne indefra

Kirkegården lukker sig bag hække

Lukket hjørne mod kirkegården

Skovbocentret, bag hegn

Hæk og træer lukker af

Garageanlægget lukker af

Boliger Gammel Vardevej, Nørvang Kvarteret

Boliger Gl. Vardevej og Nørvang kvarteret

Esbjerg Kommune har en række private boliger på Gl. Vardevej. Boligerne lejes ud uden indbetaling af indskud, ligesom boligen ved fraflytning lejes ud igen, uden nævneværdig renovering.

Boligerne har tidligere været på den kommunale salgsliste, men blev efterfølgende taget af listen igen.

Der har igennem længere tid været en del uro i området, hvilket er til stor gene for områdets øvrige beboere. Der har derfor været et specifikt ønske om, at optimere det store gårdrum bagved boligerne på Gl. Vardevej.

Gården er et fællesområde som også deles af blandt andet en række ældreboliger, beliggende på Nørvang. På nuværende tidspunkt anvendes gårdrummets potentiale ikke i tilstrækkelig grad.

Vi ønsker derfor, at der igangsættes en proces, i samarbejde med de beboere, der har adgang til gården, med henblik på at finde en løsning, der kan blive til gavn for alle i området.

Mennesker

*"Jeg vil bo, ligesom jeg vil leve.
Jeg har haft masser af plads i et stort
hus før, men jeg har bare glemt alt
det, jeg tidligere har haft. Jeg vil
starte forfra som en fattig mand"*

*"Møller" - citat fra bogen Gammel Vardevej
af Eva Merz*

Analyse - Mennesker

Beboersammensætning

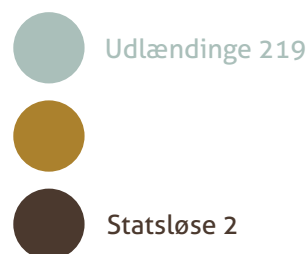
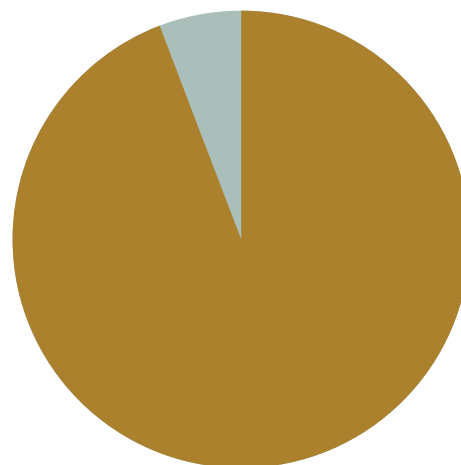
Der bor ca. 3.200 mennesker i Strandby. Størstedelen er danskere. Der bor kun omkring 220 udlændinge. Der er et ønske om, at tiltrække flere udlændinge for at skabe mere mangfoldighed i bydelen.

De udlændinge, der bor i området, er næsten udelukkende Grønlændere, som er koncentreret på Gammel Vardevej.

Da området består af både parcelhuse, villaer, rækkehuse og etagebebyggelser samt steder for udsatte og ungdomsboliger, er der variation i befolkningssammensætningen, som på den måde har en diversitet, som borgerne i området sætter pris på.

I løbet af de næste år får bydelen tilført ca. 400 nye beboere, da der på Tovværksgrunden opføres ikon byggeri af det verdenskendte arkitektfirma BIG. Det bliver blandede boliger til udleje. Det vil tilføre mere liv og aktivitet til Strandby - en kvalitet der kan understøtte behov for nye tiltag.

Udlændinge 6,90 %
Statsløse 0,06 %

Aldersfordeling

Areal	76,7 ha
I alt	3173
0-2 år	52
3-5 år	50
6-10 år	77
11-15 år	66
16-18 år	73
19-24 år	367
25-44 år	803
45-64 år	848
65-74 år	430
75-84 år	260
85-89 år	79
90-100 år	68
Over 100 år	0

"Der er fuldkab og psykisk sygdom. Og så er der dem der er normale, de larmer ikke. Der er en god blanding af folk herude."

"Nielsen" - citat fra bogen Gammel Vardevej af Eva Merz

Mennesker

"Vi vil have venskab og kærlighed"

Citat Møller
- fra bogen Gammel Vardevej
af Eva Merz

Interview

Sundhed & Omsorg har interviewet 22 borgere i boligforeningsområdet "Havregrynskvarteret" i alle aldersgrupper.

Der er et ønske om at åbne kvarteret op med stisystemer og tilføre leg og aktiviteter. De er glade for de store træer, men mangler lækroge.

Der er ønsker om fælleshus og torve med cafémiljø.

Det er generelt de 0-60 årige der ønsker mere udvikling og "liv" i området. 60+ ønsker ikke de store forandringer. De holder af området fordi, det er stille og roligt.

Folk kender Skovbocentret. Nogle spiser der, og andre bruger sygeklivnikken.

Folk er glade for de mange aktiviteter i Tree-nighedskirken.

Når der ikke findes steder til ophold, så må man selv igang for at få en plads i solen

Udfordringer & potentialer

Generelt er folk glade for, at der er en god blanding af mennesker både aldersmæssigt og fra forskellige samfundslag.

Grønlønderne har et sundt fællesskab, som danskere kunne lære noget af. De har et stort alkoholforbrug, men de er rare mennesker, som de færreste har noget imod. Hvis de flyttes, så flyttes problemerne med, så derfor er det en indsats, der forbedrer forholdene, der skal til for, at løse problemet og styrke rummelighed og mangfoldighed. Det er uværdigt at sætte en støjvæg op og derved tro, at problemerne er løst. Der er potentialer i mangfoldigheden!

På Gammel Vardevej træder man ind i et lille samfund i samfundet med en anderledes livsrytme, end den samfundet har presset ned over dem.

Området rummer Refugiet og Morgenrøden, der gør en indsats for hjemløse og ressource-svage beboere - se side 32.

Dåsebjerg fra Gammel Vardevej

Alle vil gerne have en plads i solen

Plads til Grønlønderne bag støjvæg

De unge på torvet ved Rybners

Man er lille i det store vejrum

Hunden skal luftes

Hygge i skyggen

Trappen som opholdssted i solen

Der handles

Sociale indsatser idag - Gl. Vardevej

Refugium på Gammel Vardevej

Refugium er et §110 tilbud under service-loven. Refugium har 6 sovepladser til de borgere, som er indskrevet på deres tilbud. Der er tilknyttet 3 opgange ved siden af Refugium, hvor der er etableret 18 skæve boliger samt en social vicevært.

Tilbuddet er kendetegnet ved, at borgeren sættes i centrum og sammensætter en fleksibel indsats, som matcher den enkelte. Her passes mennesket ikke ind i kasser, hvorimod kasserne tilpasses mennesket.

Målgruppen er hjemløse og socialt udsatte, ofte med en dobbeltdiagnose, det vil sige en psykisk diagnose og et misbrug.

Arbejdsmetode

Refugiets medarbejdere er kendetegnet ved deres imødekommende, rummelighed samt anerkendende tilgang samt evnen til at lytte. De arbejder med udgangspunkt i et eksistentielt humanistisk menneskesyn: *"alle mennesker er unikke og har retten til frihed og medbestemmelse, de er ansvarlige aktører i eget liv"*.

Morgenrøden på gammel Vardevej

Morgenrøden udfører et boligsocialt miljøarbejde der gælder for dem, der bor i området fra Gammel Vardevej til Skovkanten og fra Grådybet til Ved Skoven.

Morgenrøden hjælper borgerne med breve fra kommunen, kontakt til andre offentlige instanser og er bisiddere i mange sammenhænge.

Aktiviteterne i huset er, at lave kreative ting, tage på ture og dyrke motion. Der er morgenmad 3 dage i ugen og fællesspisning en gang i måneden. Det er gerne beboerne, der sætter dagsordenen, både for menuen, indkøb og madlavning.

Hos Morgenrøden skabes et trygt rum for resourcesvage borgere.

Gennem årene er det lykkedes at få trukket sygeplejersker, politi og rådgivere fra jobcentret ud til Morgenrøden.

Eva Merz og Gammel Vardevej

Gennem Treenighedskirken har kunstner Eva Merz involveret Grønlændere i sociale kunstprojekter med dekoration af facaderne på Gammel Vardevej.

I de perioder drak de ikke på samme måde - der var nogen, der havde brug for dem, de havde noget at stå op til. De tog ejerskab, og savnede det, da projektet var slut.

Det giver stof til eftertanke!

Det Eva gjorde var, at gøre en forskel. Hun er i god kontakt med Grønlænderne og har udgivet en bog "Gammel Vardevej" om området.

Viceværtens rolle på Gammel Vardevej

Martin - "Sejeste", som Grønlænderne kalder ham - gør en stor forskel på Gammel Vardevej.

Han er ikke bare en almindelig vicevært, han påtager sig et socialt ansvar, som han ikke er ansat til.

Han samler blandt andet møbler ind til dem, der ingen har. Han ved, hvad der rører sig, så han kan orientere kommunen, hvis han ser noget.

Martin siger, at han ikke magter så meget, da han jo har alt driften at tage sig af.

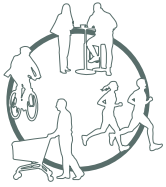
Der er ingen tvivl om, at alle Grønlænderne elsker "Sejeste".

Martin er beviset på, at en social vicevært vil kunne gøre en stor forskel for Grønlænderne på Gammel Vardevej.

Martin har svært ved at få Grønlænderne til at sortere

Aktiviteter

Analyse - Aktiviteter

Aktiviteter

Aktiviteter

Generelt efterspørges der liv og aktivitet i strandby. De aktiviteter der er, de er koncentreret omkring Tovværket og omkring rundkørslen med afstikkere derfra.

Liv avler liv, så det at aktiviteterne er samlede, smitter af og støtter op omkring de forskellige aktiviteter som fx handels- og restaurantlivet. Det betyder også, at går du en tur, så møder du nogle og kan være heldig at få en sludder. Dermed styrkes relationerne i en bydel, hvor opholdssteder og steder at mødes er en mangelvare.

Skovbocentret

Skovbocentret er i en proces med at blive transformeret til områdets "sundhedshotel" med plads til demente og svage beboere, der ikke kan bo i eget hjem. Derudover er fungerer det som et daghjem for beboere og borgere i distriktet. Man skal være visiteret for at kunne benytte det.

Dagcenteret derimod er for alle, her kan du komme og spille bridge, synge, få undervisning i internetcafeen, gå til gudstjeneste m.m

Rybners Gymnasium

Rybners Gymnasium er et aktiv til området, der i hverdagen beriger området med mange

unge mennesker. Pladsen, på kanten af Den Grønne Ring, danner et Grønt torverum, der har potentiale til at blive udnyttet til events, arrangementer m.v. i bydelen. I dag er det kun Rybners, der benytter torvet.

Treenighedskirken

Treenighedskirken spiller en vigtig rolle i Strandby, og den tager et socialt ansvar. De har mange arrangementer ud over de traditionelle kirkelige. Koret er verdenskendt, og der afholdes koncerter i kirken. Treenighedskirkens parkeringsområde har potentiale til at danne rammen om et uderum til events med videre. Det er meget synlig i Strandby.

Vandrehjemmet

Vandrehjemmet er et levende hus, og det tilfører liv til området. Der er mødefaciliteter m.v., så det tiltrækker mange forskellige kundesegmenter.

Sundhedshus

På Fiskerihavnen ligger der et sundhedshus med bl.a læger og fysioterapeuter. En forholdsvis ny aktivitet i Strandby.

Fysioterapi

På Tovværket ligger der fysioterapi med træningscenter.

Crossfit & Fitness

På Fiskerihavnen og på Tovværket er der mulighed for at dyrke fitness og crossfit.

Restaurant, beværtning m.v.

Den eneste restaurant, der ligger i Strandby er Butcher, som ligger på Tovværket. Ellers er der pizza, grillbarer og bodegaerne Corners og Boretårnet på Gammel Vardevej. På Jørgen Pedersensvej ligger der Sund bar og Lokal café.

Handelsstrøg og småerhverv

Handel og småerhverv i Strandby er koncentreret omkring Rundkørslen med afstikkere derfra.

Jørgen Pedersens vej udgør et livligt handelsstrøg med både kiosk, bager, café, Sandwichbar, boghandel - Esbjergs eneste rigtige boghandel, der trækker mennesker fra hele Esbjerg til Strandby.

I Rundkørslen ligger Super Brugsen og den store møbelbutik Bo Bedre som det store trækplaster. Ellers er der småerhverv som frisørsalon, massage, spillested m.v. fordelt i rundkørslen. Netto ligger på Gammel Vardevej og Fakta på Hjertingvej, så området er rigt forsynet med indkøbsmuligheder. Langs Gammel Vardevej ligger der alt fra ægudsalg, thailandsk købmand samt vin & delikatesser - specialbutikker der alle trækker kunder fra hele Esbjerg.

Tankstationer

Området har 2 lavpris tankstationer på Hjertingvej og den store Circle K i Rundkørslen med stor kiosk og vaskehal. De skaber alle liv i området gennem hele døgnet.

Treenighedskirken

Rybners

Skovbocentret

SuperBrugsen på Strandbyplads

Stor aktivitet på Tovværket

Sundhedscenter på havnen

Spisemuligheder

Jørgen Pedersensvej

Specialbutikker

Opholdssteder

Opholds- og aktivitetssteder

Strandby er en bydel, der er meget fattig på områder til ophold, aktiviteter, leg og motion for beboerne. På kortet er stederne, der findes i dag, markeret.

Kortet taler sit tydelige sprog, og det er derfor meget markant, hvordan folk selv organiserer sig i uderummene om sommeren. De slæber stole ud eller bygger selv med paller m.v. så de får skabt rum til en plads i solen og plads til fællesskab - rum til at møde sine medborgere.

Opholdssteder hænger sammen med stinet og bevægelsesmønstre. En del af mobiliteten for de svage trafikanter i området.

Da både stinet og opholdssteder er en mangel i bydelen, er det svært at understøtte det gode liv mellem husene i Strandby.

Sansehaven på Skovbocentret

Få legepladser

Mange plæner uden indhold

Få opholdspladser

Få grillpladser

Ophold på Tovet ved Rybners

Man skaber selv hygge til ophold

Man tager selv stole ud i solen

Et hyggelig opholdshjørne

Konklusion

Konklusion

Rammer

Rammerne i Strandby bærer præg af en gennemplanlagt bydel, der er planlagt i en periode, hvor der var fokus på biler. Der er ikke tænkt på de gående trafikanter, og der er ikke tænkt på at skabe gode forhold for mennesker til at mødes, opholde sig, lege, spille og motionere. Bydelen er i besiddelse af store uudnyttede potentialer, der blot venter på at blive udnyttet fuldt ud.

Mennesker

Der er en mangfoldighed i beboersammensætningen, som folk er glade for. Området er fattigt på udlændinge. De udlændinge der er, er grønlandere. Der bliver allerede gjort en stor indsats for rummeligheden og mangfoldigheden, men der er stadig udfordringer - potentialer som skal og kan løses.

Aktiviteter

Strandby er en bydel, der er fattig på opholds- og mødesteder samt aktiviteter som leg og motion i uderummene. Det svækker borgernes sociale netværk og dermed trivsel. Derimod er bydelen fint dækket med handel og småerhverv.

Rammer - der hvor mennesker og aktiviteter udfolder sig i Strandby

Mennesker der bor, arbejder og bevæger sig i rammerne i Strandby

Aktiviteter som handel, kultur, ophold, leg, bevægelse osv i rammerne for de mennesker der bor, arbejder og bevæger sig i Strandby

Vision

Vision

En attraktiv bydel, der er mangfoldig, rummelig & aldersvenlig

Strategi

Smukke, grønne, sunde og trygge rammer, plads til alle med fokus på det sociale liv

Indsatsområder

Rammer: Nye begælgelsesmønstre og forskønnelse samt boliger til alle samfundslag og aldersgrupper

Mennesker: Styrke fællesskabsfølelsen og forståelsen for hinanden og understøtte livsvalitet

Aktiviteter: Tilføre aktiviteter der understøtter bevægelse og det sociale liv

Indsatser

Indsatser Rammer

Fokuspunkter Rammer
Idéforslag Rammer
Kvalitetskriterier

Indsatser Mennesker

Fokuspunkter Mennesker
Idéforslag Mennesker

Indsatser Aktiviteter

Fokuspunkter Aktiviteter
Idéforslag aktiviteter

Identitet og image

*"Et samfund kan være så stenet
at alt er en eneste blok
og indbyggermassen så benet
at livet er gået i chok.*

*Og hjertet er helt i skygge
og hjertet er næsten hørt op
til nogen begynder at bygge
en by, der er blød som en krop".*

Tekst: Inger Christensen

Rammer

Mennesker

Aktiviteter

“At skabe en human bydel handler om at forny bydelen med byrum for mennesker i en menneskelig skala, respekt for ældre bygningsværdier og overlejet historie”

Arkitekt maa Karsen Pålsson fra bogen
“Humane byer”

Det er ønsket at skabe en bydel, som alle er stolte af, og som skaber livskvalitet.

For at nå visionen arbejdes der ud fra undersøgelser, anbefalinger samt en evidensbaseret tilgang. Derudover er en fremtidsforsker kommet med input.

Helhedsplanen bygger på bæredygtig planlægning - en helhedsorienteret tilgang til planlægning med udgangspunkt i de urbane ressourcer. De urbane ressourcer udgøres af bydelens samlede potentiale i strandby. Her kan nævnes de bygninger der afgrænser byrummet, den fysiske udformning af byrummet, materialer, rumlige kvaliteter samt de sociale strukturer og organiseringer, der er mellem mennesker, historiske og kulturelle elementer, beboerne og virksomhedernes engagement m.v.

Helhedsplanen har fokus på identitet, historisk kontekst, diversitet og transformation (som fx Tovværket i Strandby).

Det vigtigste fokus er på - og udbygning af - den sociale kapital. Helhedsplanen bygger på andet og mere end en ophobning af bygninger; den er et møde-

sted, der fungerer som centrum for handel og socialt liv. Det er vigtigt at holde fokus på at sikre, at byen fungerer som mødested.

Helhedsplanen skal facilitere, at mennesker møder hinanden og konfronteres med andre normer og værdier, end dem de selv har. Den skal sikre at alle samfundslag kan færdes sammen og ser hinanden, fordi man har et ærinde.

Bydelen skal kunne rumme både individualiteten og kompleksiteten. Ellers bliver man fremmed overfor hinanden og tolerancen forsvinder.

En vigtig del i arbejdet med det nye Strandby er fokus på sundhed. I rapporten fra Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet “SUND BY” dokumenteres de faktorer som påvirker sundhed i byen: Tryghed, byens som en smuk oplevelse, let adgang til fysisk aktivitet, god social kapital og sammenhængskraft, veludviklet borgerinddragelse og WHO’s brede sundhedsbegreb som bla. Indebærer lighed i sundhed.

Indsatserne, er som i analysen, delt ind i: Rammer, Mennesker og Aktiviteter.

Rammer

Introduktion

Med afsæt i stedet som værdiskaber, er det vigtigste i kampen for en human bydel kvaliteten af byens fælles rum, dens gader, pladser og overlejlrede historie samt de gode boligforhold.

Ovenstående er afgørende for menneskers oplevelser og brug af byen. Det er kernen i byens kvalitet.

Karakteren af bydelens rum kan have stor indflydelse på bydelens sociale kapital og på de økonomiske effekter heraf.

For at understøtte den sociale kapital etableres såkaldte "Touchpoints" – eller sociale berøringspunkter. Det er de punkter, der binder sociale netværk sammen. I forhold til rammer er det konkrete steder og gangforløb.

Strandby er gennemplanlagt bydel og har gode rammer for ovenstående. De er ikke fyldt ud, og de udnytter ikke sit fine potentiale. Netop dette er tanken med forslagene i denne helhedsplan for bydelen, at skabe smukke rammer der giver værdi på alle planer til Strandby.

Om menneskers sansning af omgivelserne skriver den finske arkitekt og professor Juhani Pallasmaa:

"Arkitekturens fysiske sprog forbinder os med verden og gør denne forbindelse meningsfuld og værdig. I øvrigt præsenterer den dybsindige arkitektur sig slet ikke for vores øjne. Den organiserer og formidler vores oplevelse af verden og af os selv og skaber en konkret forståelsesramme for vores sanseindtryk og oplevelser. Det er det, der er selve kernen i arkitekturen. Overført til byrum kan man sige, at der, vi ser, ikke er bygninger, men byliv indrammet af bygninger. De sluttede byrum er en forudsætning for, at kroppen og sindet kan fokuseres på andre mennesker og på, hvad der sker i rummet, og derved bliver iagtager og deltager i det sociale liv".

Indsatser - Rammer

Fremtidsforskerens input

Nedenstående er afskrevet efter video fra Anne Skare Nielsen.

“Ordet landsby: Mange tegn på at vi er på vej tilbage til landsbymiljøet. Tager vi et view ud over de seneste 70 år, hvis vi går tilbage til efterkrigstids Danmark, der boede vi jo i landsbyer ude på landet. Den store urbanisering kom, da vi fik traktoren, og da man affolkede landområderne.

I efterkrigstiden var der omkring 250.000 heste i Danmark, og da traktoren kom, var der rigtig meget Sepe. Der var der omkring 1.000.000 danskere der flyttede fra land til by. Folk væltede ind til København, Århus og Odense - en trend som vi stadigvæk ser i dag. Man planlagde efter ,hvordan folk skulle bevæge sig rundt i byerne, at man lavede nogle opdelinger, hvor f.eks. her der bor folk i noget opland og forstæder, hvor de brugte deres fritid, og så kunne man tage ind til byerne og arbejde, og sådan opdelte man tingene.

Men hvis man overlader det til folkene selv, så falder det dem naturligt, at vi organiserer os, som om vi stadig er en landsby.

Ganske almindelige mennesker har svært ved at rumme og forholde sig til mere end 100 kontakter ad gangen. Det, der er interessant, er, at vores hjerne faktisk ikke kan kende forskel på, om vores nære venner er virkelighed eller fantasi. Dvs. hvis man har to nære kontakter, og 98% af resten af dem, man har, det er sociale medier, kronprinsesse Mary, så kan hjernen ikke kende forskel. Men hvis the shit hits the fan, og man får en dårlig oplevelse, så tvivler jeg meget stærkt på at kronprinsesse Mary kommer og hjælper en, så det, at vi søger tilbage i en sikkerhed i forhold til, at vi har familie, venner, de lokale fællesskaber, det er en meget vedholdende trend.

Hvis man tager til Berlin, så siger de også, at Berlin ikke er en by, men en samling af mange små landsbyer. Hvis vi skulle mødes i centrum i København, så ville i ikke vide hvor det var. Er det København K centrum? Østerbro centrum, Nørrebro centrum eller Vesterbro centrum? Så København

er også ved at udvikle sig til at blive en masse små landsbyer, i en storby der bare er samlet sammen.

Jeg ser det også meget tydeligt med dem, der er yngre end mig selv. Man begynder at omrokere, selv om man bor i et etagebyggeri, så begynder man at have madlavning og fælles børnepasning. Man begynder at have en lille køkkenhave, for det er meget naturligt, for at vi bor på den her landsbyfacon. Så det kan i lige så godt tage konsekvensen af, og så lave det med den fedeste måde, man kan lave en moderne landsby på med et gadekær, hvor de gamle kan sidde og hygge sig, mens de holder øje med Georg og Bob-Magnus som kører på knallert, og har været nede at hugge slik, så de sladrer til forældrene.

Så vi har den her deleøkonomi, som er noget vi altid lidt har gjort, nu bliver det bare sat i system, og der kommer teknologi, som hjælper med det.

Indsatser - Rammer

Det vil være mit første råd, kig på landsbyerne, og tag de fedeste elementer som er i landsbyerne, og hvad er det vi elsker ved at bo i en landsby, og så tag alt det væk, som vi ikke kan lide, og så lave den rummelighed som en gammel landsby også havde.

En gammel landsby havde også altid en landsbytosse, man skulle jo have et vist antal kattedamer eller folk, der var faldet lidt for meget ned i bunden af en flaske. Man kunne faktisk godt tolerere, at der var en hvis andel, der havde en lille smule kukkeluk, for så havde vi andre også lov til at være en lille smule kukkeluk”.

Landsbyen med gadekærret - det naturlige samlingspunkt

Fokuspunkter- Rammer

Byen som en smuk oplevelse - æstetik

Byen som en smuk oplevelse er et fokuspunkt for en sund by. Der er evidens for, at smukke, harmoniske byrum påvirker menneskers trivsel. Strandby er en smuk bydel, men den kan blive endnu smukkere at færdes i ved at tilføje rammerne elementer og arbejde bevidst med den menneskelige skala. På den måde skabe skønne byrum, som folk kan være stolte af.

Tryghed

Tryghed er også et fokuspunkt for en sund by. Det handler om at skabe trygge rum med overskuelighed, så man kan kigge på tværs i byrummene. Det handler også om at skabe en god belysning og sikre, samt det er trygt at krydse de store veje i Strandby og at skabe en trafiksikker bydel.

Sammenhæng

Sammenhæng i byen er et fokuspunkt for en sund by. At sikre bevægelsesmønstre der binder byrummene sammen og på den måde stimulerer det offentlige liv, hvor mennesker mødes og udfolder sig og skaber rammer for etablering af kontakt og netværk. Det handler om vores psykiske og sociale sundhed, herunder vores trivsel.

Fokuspunkter - Rammer

Naturen i byen

Forskning viser, at ophold og aktivitet i naturen styrker menneskers sundhed, trivsel og livskvalitet (Stigsdotter 2011).

Forskerparret Stephen & Rachel Kaplan forsker i menneskers perception af deres omgivelser. De har påvist, at vi i det urbane miljø bliver fyldt med informativ "støj" – her får vi direkte opmærksomhed, som vi har brug for pauser fra. Ligeledes har de påvist, at i naturen får vi den spontane opmærksomhed – en påvirkning der stimulerer os uden, at det kræver vores fulde opmærksomhed – her kan vi bare være, og vi slapper af i naturen og lades op. Forsøg har vist at selv det at plante træer langs veje kan gøre en stor forskel på folks trivsel.

Med ovenstående viden og fokus på en sund bydel med trivsel i højsædet, er det tanken at trække naturen ind i byen og tilføre Strandby et urbant naturmiljø.

Identitet

Identitet er en vigtig del af at arbejde med udvikling af en bydel. Det skaber opmærksomhed, ejerskab og stolthed. I centrum er det det stenede miljø med smukke belægninger og særlig bybelysning på hovedstrøgene samt de markante historicistiske bygninger. I Strandby er det noget andet. I dag har Strandby en identitet i form af de smukke sammenhængende bebyggelser, men i fremtiden vil det være den grønne identitet og det nye bevægelsesmønster med de mange fine rum, der bliver det helt særlige i Strandby.

Inspiration - Rammer Infrastruktur

Infrastruktur

I fremtiden skabes der et helt nyt bevægelses mønster i Strandby - et stinet hvor gående trafikanter kan bevæge sig trygt igennem oplevelse på oplevelse. Her skabes rammerne for at hilse på, se på, møde nye mennesker, blive sanseligt stimuleret og samtidig få motion.

Det nye stinet skabes i et samarbejde mellem Esbjerg Kommune og Boligforeningerne i området.

Stierne i gårdrummene anlægges i slotsgrus, mens de på de grønne hovedstrøg får en mere urban belægning som foreksempel betonfliser eller tegl.

En afgørende faktor for at skabe sammenhæng både fysisk og visuel er, at de mange mure i hjørnerne af "havregryns kvarteret" forsvinder.

Stinettet på kirkegården er med i planen, da kirkegården, i den østlige del, er under forvandling til naturpark. Den del, hvor gravene nedlægges, vil der blive anlagt snoede stier og åbnet mere op.

Stien på diget ud til stranden og den nye bydel Esbjerg Strand, er en vigtig forbindelse mellem de to bydele. Den bør opgraderes, så man både kan gå med barnevogn og cykle. Se under Aktiviteter for samlingssteder, mødesteder og væresteder som "touch-points" på det nye stinet.

Inspiration - Rammer Infrastruktur

Stier i slotsgrus

Rammer for at hilse på

Stier, grønne oplevelser, årstider

Slyngede stier i IC Møllerparken

Tekst

Slyngede stier i gårdrummet hos AB i Valdemarsgade

Microhaver og ophold langs stier

Inspiration - Rammer

Trygge og grønne vejrum

Trygge og grønne vejrum

Bydelens grønne identitet understøttes ved at begrønne de trafikerede veje med træplantninger. Det understøtter bydelens grønne identitet, skaber miljø og binder bydelen visuelt sammen. Samtidig indsnævrer det kørebanen og sænker farten. I forbindelse med, at Strandby skæres igennem af tre meget trafikerede veje, er det afgørende at der etableres vejindsnævninger for at binde bydelen sammen og skabe sikkerhed og tryghed for dem, der skal krydse vejene.

Ud over de meget trafikerede veje plantes der træer, hvor man ønsker at understøtte sammenhængen i bydelen som langs Nørvang i forlængelse af det grønne strøg på den øvre del af Nørvang. Og på Morsøgade for at lede hen til stien på diget ud til Stranden og den nye bydel Esbjerg Strand.

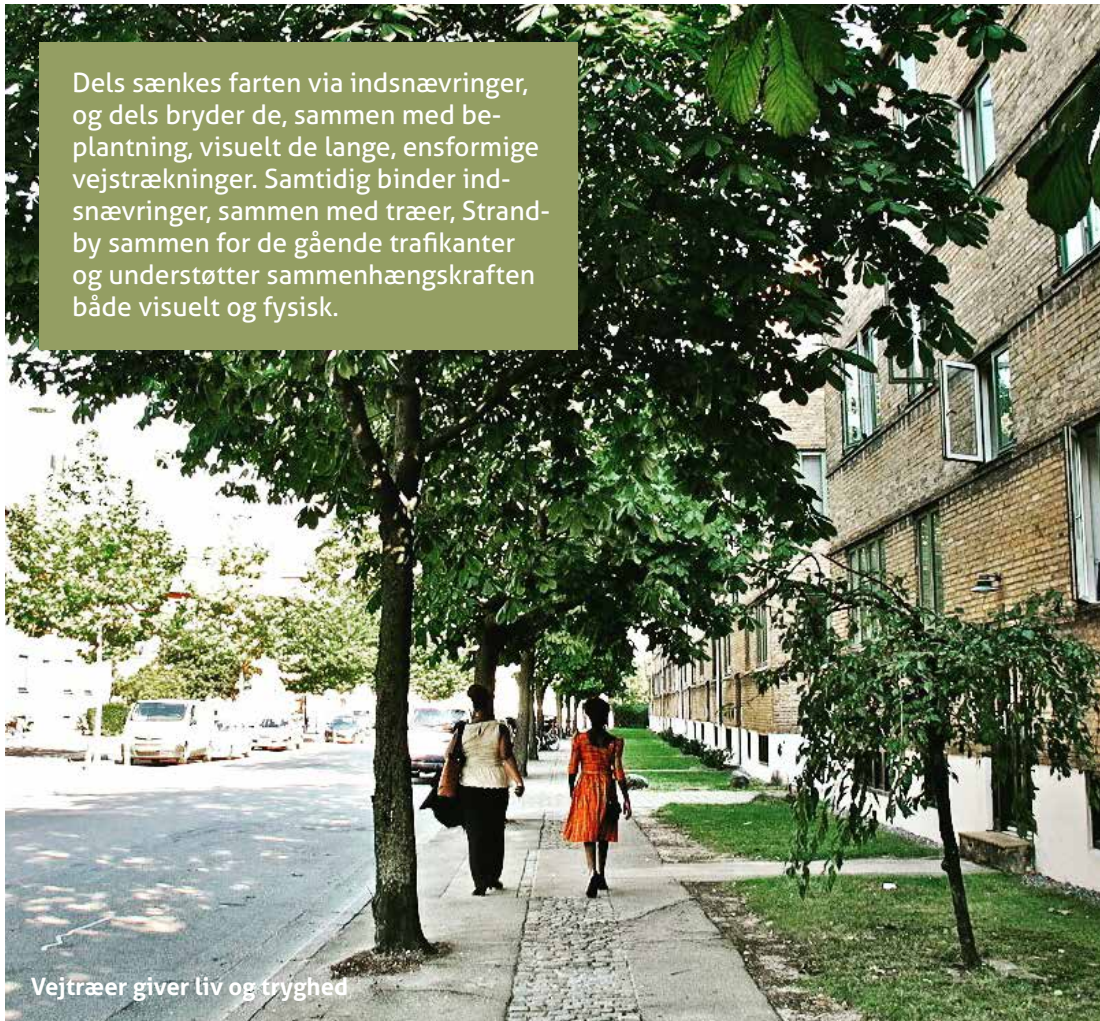
På villavejene er der mange steder plantet træer. Det anbefales, at der fortsættes med at plante træer langs disse og samtidig ændre grusrabatter konsekvent til græsrabatter. Belysningen på det grønne vejrum er traditionel vejbelysning i henhold til Esbjerg Kommunes belysningsstrategi - trygt og sikkert.

Inspiration - Rammer Trygge og grønne vejrum

Dels sænkes farten via indsnævring, og dels bryder de, sammen med beplantning, visuelt de lange, ensformige vejstrækninger. Samtidig binder indsnævring, sammen med træer, Strandby sammen for de gående trafikanter og understøtter sammenhængskraften både visuelt og fysisk.

Vejtræer giver liv og tryghed

Plads til både cyklister og gående

Frodesgade

Vejtræer

Indsnævring dæmper farten

Indsnævring

Inspiration - Rammer

De grønne hovedstrøg

De grønne hovedstrøg

De to strøg Nørvang og E. Hansens Vej udgør allerede i dag grønne brede vejrum med store plæner. Disse forvandles til to grønne hovedtrøg.

De er fyrtårnsprojekterne i det nye Strandby. De to strøg tilfører natur og transformeres til en særlig urban natur med sanselighed og æstetik.

Det bliver bydelens stolthed, som vil trække folk til fra andre bydele og byer. Det er tanken at skabe en "Highline effekt". I New York transformerede man et nedlagt baneområde til et nyt grønt hovedstrøg i et ikke særligt attraktivt område. Det har investeringsmæssigt været fordelagtigt og har samtidig haft en voldsom effekt på områdets sociale kapital, og borgerne har i dag en stor stolthed til det projekt, som de selv søsatte.

Tanken er at udnytte de brede rabatter til at skabe ny sti med opholdslommer og få skabt en grøn byoase - et sanseorgie - med mindre træer, blomstrende buske, stauder og forårsløg samt at skabe en helt særlig belysning, der understreger designet i rummet. De to grønne hovedstrøg bliver det sted, man

ikke kan lade være med at gå en tur både dag og aften – for at nyde den smukke belysning og for at følge med i årstidernes variation. Det er her man møder folk, går tur med hunden, får en sludder, sidder og nyder solen, blomsterne, mediterer eller bare ser livet passere forbi.

Ud over beplantningen og belysningen, som skal give området identitet, er det tanken, at der skal placeres byudstyr med særligt design, som understøtter strøgenes identitet – evt. designet til stedet som på Highline. De grønne hovedstrøg er tilegnet de gående trafikanter, men alle, der passerer forbi, vil få en oplevelse og blive beriget. Det er muligt at udvide arealet på Nørvang, så vejen bliver ensrettet og stadig tillader parkering, så gårdrummene fortsat kan fredeliggøres for parkering.

Mod nord starter strøgforløbet ved Skovbo-centret, hvor der skabes en slag grønt torverum – "Skovbotorvet" - med plads til udeservering og diverse arrangementer/events. Det er vigtigt at der udarbejdes et dispositionsforslag til både de grønne hovedstrøg og

Skovbotorvet på samme tid, for at sikre den vigtige sammenhæng i materialer, belysning, beplantning og udstyr.

De grønne hovedstrøg bør have et navn. Det anbefales, at der udskrives en navnekonkurrence.

Inspiration - Rammer De grønne hovedstrøg

Kirsebærtræer

IC Møllerparken - ophold

Wægte Jasmin

Highline New York

Ophold på mange måder

Dronningebusk

Årstiders skiften på Highline

Belysning mellem planter

Pausesteder undervejs

E. Hansens Vej
- Nyt grønt hovedstrøg

E. Hansens Vej

Inspiration - Rammer

De grønne gårdrum og kirkegården

De grønne gårdrum og kirkegården

De mange gårdrum i Strandby er en vigtig del af den grønne identitet. Inspiration til udformningen af gårdrummene hentes i AB afd. 1, Esbjerg (Valdemarsgade, Østergade, Knudsgade). Her er der arbejdet med blomstereng, bevarelse af eksisterende træer og stiforløb på tværs. Projektet har vist sig at være en stor succes på det oplevelses- og sociale plan samt på den driftsmæssige konto.

I gårdrummene kan der arbejdes med forskellige blomsterengblandinger, forskellige forårsløg/løgblandinger og lave buske. Så er der noget at gå efter, noget forskelligt og alligevel har de den samme identitet med det naturlige udtryk.

Belysning af gårdrummene kan ændre rummenes karakter til særlige poetiske rum i de mørke timer, og samtidig med fokus på en tryk stibelysningen. Træer og græsser kan oplyses, der kan arbejdes med oplysning af enkelte facader m.v.

Byudstyr som bænke og borde/bænke kan

variere fra gård til gård for at hver gård også får sin egen identitet.

Kirkegården, i den østlige del, er under forvandling til naturpark, og den vil blive åbnet mere op nogle steder, i den nye plan for omdannelse af kirkegården. Dermed skabes

en visuel forbindelse til den omkransende by. Inspirationen kan hentes i IC Møllerparken tidligere Vor Frelser Kirkegård.

Inspiration - Rammer

De grønne gårdrum og kirkegården

Blå og hvide krokus i plæne

Frodighed, farver, sanselighed

Hængekøje

Inspiration - Rammer Identitet og byliv

Identitet og byliv

Strandby får en styrket identitet - en grøn identitet. Hele bydelen bliver transformeret til en bydel med et urbant naturmiljø med fokus på de gående trafikanter og at skabe rum hvor mennesker mødes.

Mødes og bevæge sig i det grønne

Oplevelser gennem året

Tennisbold i det grønne

Farverig forårsbebuder i det grønne

Mødes og lege i det grønne

Fællesskab omkring det grønne

Mødes i det grønne

Grønne vejrum

Den grønne ring

Hjerdingvej

Gl. Vardevej

Stormgade

Havn

H.E. Bluhmes Vej

Frodesgade

Kvalitetskriterier

Kvalitetskriterier til Strandby

Ved udførelsen af nye opholdssteder, bevægelsesmønstre og aktivitets- og oplevelseshierarkier, er det vigtigt at indtænke den menneskelige skala.

De mest velfungerende byrum i verden, demonstrerer en omhyggelig brug af 12 kriterier, som er identificeret af Jan Gehl. Kriterierne er væsentlige for menneskers brug af byens rum, og kan sikre borgerne komfortable og trygge rum. Kriterierne er opdelt i tre kategorier: beskyttelse, komfort og herlighedsværdier.

Hvis de gode byrum skal skabes i Strandby, er det som det første vigtigt, at sikre en rimelig beskyttelse mod risici, fysisk overlast, utryghed og ubehagelige sansepåvirkninger. De tre kriterier under beskyttelse, sikrer de grundlæggende forhold for, at mennesker føler sig tilpas.

Hvis større problemer angående beskyttelse er uløste, kan det derfor være meningsløst at sikre de øvrige kvaliteter.

Næste trin vil være at skabe komfort i byrummene. Rummene skal invitere til aktiviteter, der udgør grundlaget for menneskers brug af byens rum: gå, sidde, se, tale og høre. Overvejelser om komfort i et tidsmæssigt perspektiv er relevant at indarbejde naturligt i byrummet - hvordan er mulighederne for udfoldelse af aktiviteterne om dagen/natten, og om vinteren/sommeren.

Det sidste trin er kriterierne om at skabe herlighedsværdier, som handler om at udnytte de kvaliteter, attraktioner og særlige tilbud, som findes i og omkring byrummene. Det handler om at sikre en god menneskelig skala hvor byrummet og muligheden for at nyde områdets positive aspekter som klima, dejlige sanseindtryk eller æstetiske oplevelser. Der er fokus på fine detaljer, valg af materialer og smukke kig i byrummet. Dog kan de arkitektoniske værdier ikke adskille sig fra de øvrige kategorier i beskyttelse og komfort.

Beskyttelse

Beskyttelse mod trafik og ulykker

- Oplevelse af tryghed i relation til trafik, så hverken børn, forældre eller ældre behøver at være bekymrede, når de færdes på stedet

Beskyttelse mod kriminalitet og vold - oplevelse af tryghed

- Levende byrum
- Funktioner der overlapper dag/nat
- God belysning

Beskyttelse mod ubehagelige sansepåvirkninger

- Vind/træk
- Regn/sne
- Kulde
- Forurening
- Støv, blanding, støj

Komfort

Mulighed for at gå

- Plads til at gå komfortabelt
- Interessante facader at gå langs
- Gode overflader
- Ingen hindringer
- Adgang for alle - ramper, elevatorer mv.

Mulighed for at stå/ophold

- Opholdszoner/kanteffekt
- Støttesteder at stå ved
- Facader med gode detaljer, der inviterer til ophold

Mulighed for at sidde

- Siddezoner med mange fordele: udsigt, sol, mennesker at se på
- Gode siddesteder
- Gode siddemøbler
- Godt lokalt klima

Mulighed for at se

- Rimelige se-afstande
- Uhindrede kig
- Interessante kig
- Belysning (til aften(nat))

Mulighed for at tale og høre

- Lavt støjniveau
- Samtalevenlige siddearrangementer

Mulighed for udfoldelse/aktiviteter

- Invitation til fysisk aktivitet, motion, leg og underholdning
- Dag og nat
- Sommer og vinter

Herlighed

Skala

- Dimensionering af bygninger og rum i menneskelig skala

Mulighed for at nyde det gode vejr

- Sol/skygge
- Varme/kølighed
- Læ/brise

Æstetiske kvaliteter/positive sanseindtryk

- Godt design og gode detaljer
- Smukke udsigter
- Gode materialer
- Træer, planter, vand

Fra bogen "Byer for mennesker"
af Jan Gehl

Mennesker

Introduktion

At være noget for andre, at indgå i fællesskaber og være en del af noget, at berige hinanden - det giver energi og livsglæde.

Vi ser i dag, hvordan bydele pga. dårlig planlægning, udvikler sig til monotome områder, der udelukkende skaber boliger til velhavende, eller til erhverv.

En mangfoldig og rummelig by har plads til alle samfundslag, aldre, erhverv og handel - her skabes indsigt, åbenhed og forståelse. Strandby har det, men der er stadig meget at arbejde med, rent socialt.

Denne helhedsplan vil indtænke forslag til, hvordan rammer, mennesker og aktiviteter kan understøtte en bydel, der udvikler den sociale kapital - hvor der er forståelse for hinanden, hvor der er plads til alle, så mangfoldigheden og rummelighed tilgodeses, på bedste vis.

En bydel med menneskets sundhed og trivsel er i fokus.

“Vi mennesker er ikke noget i os selv, vi er kun noget i kraft af andre mennesker. Det er derfor, det er så vigtigt, at du har venner, familie, at du har et liv med andre mennesker.

Men de mennesker er også afgørende for, hvem du kan blive til.

Den, du bliver, bliver du ud fra dynamikken med dem, du møder og omgås.

Vi åbner og begrænser hinanden. Det handler om at finde andre mennesker, som gør det muligt at blive det bedste, du er”.

Knud Romer
- cand. mag. i litteraturvidenskab

“Vi lever i et opdelt samfund. Børn for sig. Forældre for sig. Ældre for sig. Indvandrere for sig. Mennesker for sig. Natur for sig. Når vi lever opdelt, risikerer vi at miste solidariteten for hinanden og for den natur, vi er en del af. Fordi vi ikke kender til hinanden”.

Margrethe Kähler, jurist

Indsatser - Mennesker

Fremtidsforskeren

Nedenstående er afskrevet efter video fra Anne Skare Nielsen.

"En trend der er god at huske på, når vi bevæger os ind i at skulle etablere noget nyt. Trenden hedder High-tech High-touch. Jo mere tech verden bliver, jo mere får vi brug for touch. Tech er ikke en fjende, og man skal ikke have dårlig samvittighed over at bruge det. Det er et vilkår for den tid vi lever i, at vi kan understøtte mange af de ting, drømme og ønsker, som vi har vha. teknologiske redskaber.

Det at vi så ikke kan finde ud af at bruge dem ordentligt, og at det bliver brugt til sex, mobning, sjov og ballade er en fase, vi skal i gennem for at kunne agere bedre i fremtiden. High touch er det, der gør livet sjovt at leve. Det handler om mennesker og menneskelige relationer, hvordan vi er overfor hinanden.

Det at få en balance ind i de to ting, det er vigtigt, når man snakker om, hvordan det er at skulle være menneske nu og så i de kommende år. For hvis ikke vi passer på, ender vi med at få selvkørende biler, der kører afsted med os og kan hackes eller, hvor vi laver convenience

byggeri, hvor alt er nemt, behageligt og ubøveligt at bruge, og det er teknologi bare ikke. Så hvis ikke vi sætter mennesker i fokus, kommer vi meget nemt til at sætte mennesker i nogle rammer, og lave nogle huse og planer for, hvordan vi skal leve, hvor teknologien har overtaget, fordi det bare skal være nemt, billigt og smart. Så lad være med at se teknologien som en modstander, teknologi er bare et vilkår.

Vi skal sætte menneskene før teknologien. Det som vi kalder forpligtende fællesskaber, er det aller vigtigste, når vi sidder og byplanlægger.

Hvordan skaber vi et lokalsamfund, hvor vi har brug for hinanden, ikke få folk i arbejde, men har brug for hinanden. Der er mange måder at skabe værdi i verden på, som ikke nødvendigvis behøver at være, at man går på arbejde, men det at man kan være noget for hinanden i lokalsamfundene, det at vi smiler og hilser pænt på hinanden, låner ting til hinanden, som i starten vil være enormt besværligt, fordi vi i høj grad har glemt, hvordan vi gør. Vi har glemt, at man gerne må skolve sne for

naboen, vi har glemt, at vi gerne må opdrage på hinandens børn, vi har glemt at kunne tage imod hjælpen, for folk er blevet enormt generte.

Det vil også sige, at når I begynder at lave den her form for forpligtende fællesskaber, vil det sandsynligvis også give en masse brok, bøvl og skrigeriger, og det skal I forvente som en del af processen.

Så slå på, at når vi skal lave et samfund for hinanden, så er det ikke nemt, så skal vi komme hinanden ved, fordi vi skal have de forpligtende fællesskaber. For hvis ikke vi gør det, og træffer bevidste beslutninger om, at det er det, vi vil have - et samfund hvor vi er glade for hinanden og har brug for hinanden, så vil vi skabe en verden hvor alting er nemt og convenient, teknologisk underbygget, billigt, produktivt, men hvor vi alle sammen bare kommer til at sidde derhjemme og får det som amerikanerne nu har fået: tapet med mennesker trykt på, så når man sidder alene derhjemme og er ensom, så føles det alligevel som om, der er nogle.

Indsatser - Mennesker

Så, forpligtende fællesskaber i fokus, teknologien er ikke en fjende, det er et vilkår, men vi skal have en balance i high-tech High-touch, mere menneskelighed, sure tæer og råbe af hinanden. Tingene behøver ikke være nemme, det nemme liv er ikke det samme som det gode liv, det gode liv er super besværligt”.

Fokuspunkter - Mennesker

Social kapital

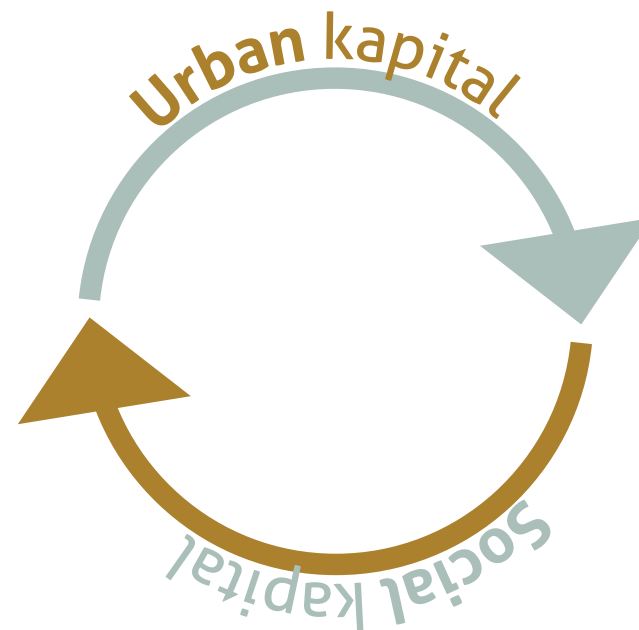
Et af de vigtigste faktorer for en sund by er, at der er en god social kapital.

Dette betyder bl.a., at de offentlige rum, pladser, torve, gader og bycentre skal indrettes, så det stimulerer det offentlige liv, hvor mennesker mødes og udfolder sig og skaber rammer for etablering af kontakt og netværk. Byrum der skaber muligheder for, at der opstår mange forskellige former for interaktioner blandt mennesker, der bor og bevæger sig i bydelens rum.

Disse forhold handler om vores psykiske og sociale sundhed, herunder vores trivsel, vores behov for tryghed og lyst til at udnytte nye muligheder. Forskning inden for social kapital peger på, at det er muligt at understøtte de strukturer, der påvirker den sociale kapital (se under aktiviteter).

Økonomiske gevinster kan opstå på sigt, da den sociale kapital f.eks. binder forskellige ressourcer sammen (så som viden, aktiviteter og relationer) - den understøtter det enkelte individs muligheder, og den gør generelt bydelen mere attraktiv som bosætningsområde.

I udviklingen af en bydel er det nødvendigt at flytte fokus fra den enkelte boligforening, Kommune eller grundejerforening, til et fokus på tværs af skel og dermed etablere en konstruktiv ejerskabsfølelse til bydelen generelt. Dette er sket i arbejdet med helhedsplanen på et overordnet plan. Fremad ligger udfordringen i at ændre beboernes interessehorisont.

Fokuspunkter - Mennesker

Veludviklet borgerinddragelse

Veludviklet borgerinddragelse er ligeledes en vigtig faktor for en sund by.

Hvis den sociale kapital skal være blivende og solid, skal der være et højt niveau af deltagelse og engagement hos den enkelte borger.

Et sådant ejerskab er stærkest, hvis den enkelte selv har fået idéen til et tiltag/fællesskab, eller selv har valgt at deltage i fællesskabet eller udviklingen af et projekt.

Det vil sige, at den sociale kapital ikke kan påtvinges borgerne, men at der godt kan skabes strukturer, der understøtter dannelsen af social kapital 'nedefra'. Derfor har den sociale kapital det bedst i borgernes hænder.

Denne helhedsplan og bydelsrådet (der skal nedsættes) skal danne grobund og være 'fødselshjælper' for nye tiltag i Strandby, der understøtter den sociale kapital.

WHO's sundhedsbegreb

WHO's sundhedsbegreb er en vigtig faktor i arbejdet med en sund by.

Sundhedsbegrebet vægter ikke blot fravær af sygdom men også fysisk, psykisk og social velbefindende vidtgående realiseret.

Der arbejdes og tænkes på tværs af sektorer - både når det gælder planlægning og implementering.

Inspiration - Mennesker

Social vicevært

Social vicevært

De mennesker, der på den ene eller den anden måde har kendskab til området, peger på, at en social vicevært er altafgørende i gårdrummet på gammel Vardevej, hvor Grønlænderne, Refugiet og Morgenrøden holder til.

De mennesker, der er tilknyttet området, gør en forskel, men der kan gøres meget mere for at få disse mennesker til at trives endnu bedre. En social vicevært er en menneskelig ressource, der udelukkende skal værne om beboernes ve og vel.

Man ansætter typisk en social vicevært til at skabe større trivsel og tryghed blandt beboerne, bryde ensomheden og styrke livskvaliteten for svage grupper samt håndtere konflikter og nabostridigheder, inden de udvikler sig.

Helt overordnet får beboerne hjælp til at løse "uløselige" problemer. Effekten er større livskvalitet, mere struktur i hverdagen, færre klager og nabokonflikter, øget tryghed og færre udflytninger, hvilket er lig færre udgifter for både boligafdeling og myndigheder.

Inspiration - Mennesker Forpligtende fællesskaber

Forpligtende fællesskaber

Som Anne Skare Nielsen beskriver, så skaber fællesskaber livsglæde. I dag har vi glemte, hvordan det føles, og vi har en høj grad af ensomhed i Danmark. Grønlænderne har et godt fællesskab, som er inspirerende - de drikker, men de har et enormt fællesskab og livsglæde.

Hvordan får vi drevet ånden til forpligtende fællesskaber? Det kræver, at borgerne selv tager ejerskab. Men vi kan inspirere og fx kan boligforeningerne understøtte det.

I de mange gårdrum i Strandby kan der tages initiativer til at skabe forpligtende fællesskaber omkring fx urtehave, orangeri, opgangsfællesskab, hobbyværksteder, fælleshuse i den lille skala, at man i gårdrummet kan mødes om forskellige aktiviteter.

Inspiration - Mennesker Timebank

Timebank

Timebanken kan oprettes på et borgermøde. Timebanken er en metode til at 'opbevare og forrente' områdets sociale tidsressource.

Her kan beboerne 'indsætte' den tid, de vil bidrage med, til sociale initiativer, i et område, som så efterfølgende 'hæves' til planlagte formål.

Timebanken bestyres af beboerne selv - fx bydelsråd og/eller gårdmumsråd. Timebankens ressourcer kan fx anvendes til:

- En nabobyttebørs i form af en hjælpsomheds byttebørs der matcher behov med ressourcer.

- Der kan gives og modtages tid til specifikke formål. Dette er også en ramme for et forpligtigende fællesskab.

- Et gårdmums forskønnelseslaug der holder gårdmums staudebede, da det er ekstra plejekrævende i forhold til boligforeningens ressourcer.

- Besøgsven i Strandby for at afhjælpe ensomheden. Vigtig del er at få folk med ud og møde andre mennesker i bydelen - få hjælp til at indgå i et fællesskab og komme ud af ensomheden.

Inspiration - Mennesker Ressourcebank

Ressourcebank

Ressourcebanken kan oprettes på et borgermøde. Ressourcebanken er en bank, hvor man sætter sin ressource ind på en konto, og så kan bydelsrådet eller folk, der vil starte projekter op kontakte folk, der har meldt sig. De ressourcer man ønsker at byde ind med, kan være:

- Tilbud om at bage en kage
- Hjælpe med havearbejde
- Hjælp til fondsansøgninger
- Hjælp til børnepasning
- Tilbyde udlån af trailer
- Hjælpe til ved arrangementer og events

Inspiration - Mennesker

Mennesker på tværs

Mennesker på tværs

For at få forståelsen af hinanden og inspirere hinanden, kan der tænkes mere på tværs af alder, samfundslag m.v. i Strandby. Der skal brydes med det opdelte samfund. Følgende er inspiration til en sådan tankegang.

Bo på tværs

For at styrke forståelsen for hinanden og bygge rummelighed op kan en mulighed være at etablere ældreboliger i de nye højhuse af BIG sammen med ungdomsboligerne og familieboliger. Eller generelt tænke boliger til enlige, familier, unge og ældre, så områderne tilføres mangfoldighed i beboersammensætning

Motion på tværs

Rybners inviterer resourcesvage til at dyrke motion med deres elever.

Besøg på tværs

Den nye institution, der ligger på Gammel Vardevej ved Vognsbølsparken besøger de ældre og leger på Skovbocentret, eller en af gårdrummene, hvor der eventuelt ligger en helt speciel legeplads til de små.

Inspiration - Mennesker Ildsjæle og erhvervsdrivende

Ildsjæle og erhvervsdrivende

Det er vigtigt at finde ildsjæle og støtte dem. Det er også vigtigt at inddrage de erhvervsdrivende, så der opnås en fælles forståelse mellem beboere og erhvervsdrivende, og der kan udvikles på, hvordan borgere og erhvervsdrivende i fællesskab kan være med til at realisere det nye Strandby. Næste fase er inddragelsen, som tilrettelægges efter godkendelse af planen (se under proces side 92)

Der er en tendens til at erhvervsdrivende/ virksomheder påtager sig et socialt ansvar i disse år- de engagerer sig i lokalområdet.

Et eksempel kan være at en virksomhed adopterer et gårdrum – fx Bo Bedre der sponsorerer havemøbler til et gårdrum for at understøtte det sociale i gården. Eller Thailandskøbmanden der giver grøntsager til fællesspisningerne i et gårdrum, eller Super Brugsen der adopterer grønlænderne og sponsorerer deres nye opholdssted i gården. Der er mange muligheder, det handler bare om at komme ud med budskabet.

Aktiviteter

Introduktion

Den sammenhængende tætte bys kollektive rum – gader, pladser m.v. – er nødvendige som trygge opholds- og mødesteder for mennesker. Det er her, den sociale kapital kan styrkes.

Det er i det offentlige rum, at man som barn og ung ser verden uden for den nære familie. Ved siden af skole og andre institutioner er det i byen, man oplever og definerer sig selv i relation til andre mennesker. Menneskets identitet udvikles gennem samspillet med andre, det der også kaldes socialisering.

Det offentlige rum som scene og mødested er derfor en vigtig forudsætning for at forstå og omgås andre mennesker – en vigtig forudsætning for et demokratisk samfund. Det kan ikke erstattes af de digitale og virtuelle rum.

For at understøtte den sociale kapital etableres såkaldte "Touchpoints" – eller sociale berøringspunkter. I forhold til aktivitet er det de steder med aktiviteter med varierende indhold, der tilføres bydelen. Alle forslag er ment som inspiration. Bydelens aktiviteter skal vokse nedefra og være på initiativ af borgerne.

Indsatser - Aktiviteter

Fremtidsforskeren

Nedenstående er afskrevet efter video fra Anne Skare Nielsen.

"Servicering til aktivering: Hvor man i gamle dage, i 60,70 og 90'erne var der megen servicering, hvor der blev lavet institutioner, hvor man kunne gå hen og få noget service, og det synes man lige pludselig var rigtig dejligt. Det sjove er bare i dag, jo mere man servicerer folk, jo mere sure og forkælede bliver de. Det er fordi, vi er på vej ind i et samfund, hvor vi bliver meget gladere for at være aktive bidragsydere, i vores eget liv.

Et eksempel var jeg før i tiden nede i banken, hvor bankdamerne altid sad og tastede tal ind. De var super hurtige til det. Jeg vil gætte på, at der ikke er nogle af jer, der savner det at gå i banken fredag eftermiddag. Jeg vil tro, at I ordner det via netbank, og det kører over PBS. Det er et eksempel på, at vi selv er blevet aktiveret til at tage et større ansvar for at betale vores regninger, og det er faktisk blevet meget bedre, for vi har fået et bedre indblik og overblik i det.

Dem af jer, der har teenagere, vil højst sandsynligt også være enige med mig i, at hvis man servicerer dem, så kommer der ikke nødvendigvis gode mennesker ud af det. Hvis teenagerne sidder i sofaen og råber "jeg er tørstig", så skal man jo sige "let velfærdsnumsen og gå ud og hent et glas vand, og venligst sæt den i opvaskeren bagefter". Det kan godt være, det ikke føles rart på den korte bane, men på den længere bane bliver vi alle sammen mere glade.

Når vi tænker på servicering til aktivering, er det godt at kunne skelne mellem lyst og glæde.

Lyst er det vi gør lige nu, det kan godt være, jeg har lyst til at gå hjem og lukke døren og have det hele for mig selv, se netflix og spise franske hotdogs, men hvis jeg tænker bagefter er det så det, der gjorde mig glad? Jeg har jo heller ikke lyst til at føde mine børn, men jeg fik 4 af dem, fordi jeg faktisk var ret glad for dem. Det er ikke fordi min dagligdag er fyldt med ting, jeg har lyst til, men jeg er et glad menneske, når jeg kigger på det hele i forhold til, hvad det er, jeg laver.

Det er ret interessant når man ser på, hvad der gør folk glade. Der har man også fundet ud af, at man ikke kan huske en skid af, hvad der foregår.

Når man er på ferie, og det regner, så kan du faktisk ikke huske det humør, du var i bagefter. Vi har en tilbøjelighed til at kigge tilbage og huske på det, der var rart. Så husker man tilbage på, da man sad i campingvognen og spillede kort og spiste chips, og det var sku egentlig meget fint.

Men vi kigger på tingenes overordnede ramme. Og det skal vi også vide, før vi kan se på, hvad vi skal sætte folk til for, at de bliver glade. Hvis man spørger pendlere, om hvordan de har det med at bruge en time i toget, synes de, det er ganske rart, så kan man samle tankerne, men spørger man dem, når de bliver gamle, hvordan de har det med at have brugt samlet 3 år af deres liv på at pendle, så det er fandeme noget lort. Derfor er det så vigtigt, når man ser på hvilke aktiviteter, der foregår, at vi har en balance mellem lyst og glæde.

Lyst er dejligt, fordi det betaler sig med det samme, glæde skal man ofte selv gøre noget

Indsatser - Aktiviteter

for at komme over på den anden side. Vi har gået meget igennem, men hold kæft hvor er det godt ikke, det har bygget noget fællesskab mellem os.

Så der må meget gerne være nogle projekter, som folk på en måde bliver lidt tvunget til at blive en del af, for det er det, der gør dem til bedre mennesker. Det er jo aldrig nogensinde sket i verdenshistorien, at to mennesker er gået en tur, og så er de kommet tilbage og siger, ej det skulle vi aldrig have gjort.

Det man kunne gøre er for eksempel at lave en have, som man skal bidrage til, skal tage sig af, skal være til rådighed. Det kunne være, at man havde nogle fester der skulle arrangeres, der skal holdes vejfest, sommerfest, man skal bidrage med en eller anden form for kreativitet.

Altså vi skal gøre noget overfor hinanden.

Et sted I kunne tage på studietur til, er Svanlin som er en moderne landsby, der ligger nord for Roskilde. Der har man lavet nogle rammer er rigtig gode, individuelle

huse, og så har man en masse fællesarealer. Man skal holde øje med hinandens børn, og man skal deltage i fællesspisningen, så de har et køkken, hvor man engang imellem skal lave mad. Man kan ikke bo der, og så være isoleret til sig selv.

Vi sad for eksempel og spiste med et ældre ægtepar, og så siger jeg til dem: "det da må være rart at være så tæt på børnebørnene". Det viste sig, at det ikke var deres børnebørn, men nogle der boede i området. Så der er også mulighed for, når man kommer ind i de her gode rammer, hvor der bliver nogle aktiviteter, der bliver lagt ud, at folk så kan finde ud af, at de ligesom kan bruge deres tilværelse og deres tid på en anden måde, som gør dem glade.

Og der er plads og rummelighed for dem alle".

Fokuspunkter - Aktiviteter

Sociale "Touchpoints"

Som nævnt styrkes den sociale kapital i byens rum via steder med aktiviteter som ophold, leg, spil, fysisk udfoldelse, events, arrangementer osv. Det er afgørende for udvikling af Strandby, at der skabes et hierarki. Vi har valgt at læne os op af faderen til begrebet "Social kapital", Tim O'Reilly, og hans anbefalinger til at arbejde med touchpoints i byens rum. Touchpoints inddeles i 3 niveauer som følgende:

Væresteder

- rum for det spontane tilfældige møde - som når man er på vej til sin indgang - for pleje af kendte sociale relationer. Her hygger man og vedligeholder sit netværk (social bonding). Fx opholdsplads til få med borde og bænke og mulighed for at sidde og grille.

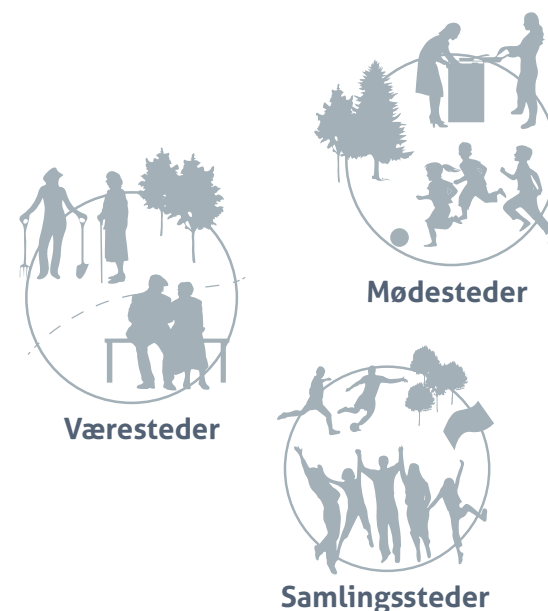
Mødesteder

- rum for det planlagte - som at man går en tur - for etablering af ukendte sociale relationer - man udvider sit sociale netværk (social bridging). Fx legepladser, det store bydelsorangeri, boldbanen, udendørs fitnessrum, det store udekøkken ved fælleshuset osv.

Samlingssteder

- rum for arrangementer og events hvor fællesskaber plejes og udbygges på tværs af sine netværk (social linking). Fx parker, torvepladser, idrætsanlæg, bydelshuset osv.

I arbejdet med dette hierarki af steder, er det vigtigt, at de placeres, så de opfylder grundtanken. Dvs. de små væresteder placeres tæt på en opgang og gerne i forbindelse med tørrestativer, og at de har en halvprivat karakter. Mødestederne og samlingsstederne skal placeres, så de ligger i forbindelse med det nye stinet, så man helt naturligt bevæger sig igennem disse rum.

Fokuspunkter - Aktiviteter

Let adgang til fysiske aktiviteter

Let adgang til fysiske aktiviteter er en vigtig faktor for en sund by.

Let adgang til fysiske aktiviteter er vigtig i forhold til at skabe rammer for, at vor tids meget passive fysiske livsstil, efterhånden kan blive erstattet af en mere aktiv fysisk livsstil.

I byplanlægningen skal der derfor bl.a. indtænkes kort afstand til grønne områder, cykel- og stisystemer, hvor fysisk aktivitet er mulig, og åbne rum i byen hvor borgere i alle aldersgrupper på eget initiativ kan udvikle eller fastholde fysiske samværsformer.

I Strandby er der let adgang til det store stisystem i Vognsbølparken der er en del af "Den grønne Ring", hvor der også er motions redskaber, flexbaner og udfordringsbane. Der er stadig behov for at det er let at dyrke noget uorganiseret tæt på - det skal være let.

Leg og ophold - steder at mødes, unge som ældre

Inspiration - Aktiviteter

Sociale "Touchpoints"

Sociale Touchpoints er sammen med det nye bevægelsesmønster kernen i helhedsplanen for at styrke den sociale kapital.

De sociale "touchpoints" er som beskrevet under fokuspunkter: Væresteder, mødesteder og samlingssteder.

Væresteder

Mødesteder

Samlingssteder

- Væresteder
- Mødesteder
- Samlingssteder
- - - Stier
- Nytt stinet
- Offentlige grønne rum
- Semiprivate grønne rum

Inspiration - Aktiviteter

3 aktivitetsformer

Når der planlægges aktiviteter, er det vigtigt at tænkte varierede aktivitetsmuligheder. Vi arbejder med tre temaer, som er udviklet af Gehl Architects:

Det faste - nødvendige aktiviteter

Det man er nødt til at gøre; gå i skole, gå på arbejde, vente på bussen, handle ind osv. Disse aktiviteter foregår uafhængigt af kvaliteten af bydelens rum, fordi det er nødvendigt at udføre dem. Selv om de nødvendige aktiviteter foregår uanset, er det vigtigt at skabe behagelige byrum, da den daglige færden påvirker vores velbefindende. Det er vigtigt at tilbyde trygge, praktiske og behagelige byrum, hvor der er beskyttelse mod ubehagelige klimapåvirkninger. Gode gang- og cykelforhold og nærhed til offentlig transport vil invitere flere brugere til at anvende disse transportformer. De nødvendige aktiviteter er forudsigelige, og byrummet kan derfor planlægges hensigtsmæssige i forhold til denne type aktivitet.

Det foranderlige - valgfrie aktiviteter

Det man vælger at gøre, fordi byrummet inviterer til det; aktiviteter folk er fristet til at udføre, fordi klimaet, omgivelserne eller det specifikke sted er attraktivt og generelt inviterer til ophold/leg/bevægelse/spil. Hvis byrummene er af lav kvalitet, så udebliver de valgfrie aktiviteter og rummene opfattes som døde og utrygge.

En god bydel er karakteriseret af en bred vifte af valgfrie aktiviteter. Mennesker kommer til en bydel, finder den attraktiv og vælger at bruge længere tid end først planlagt. Gode byrum kan genkendes på, at en stor gruppe mennesker vælger at bruge tid i rummet. Det kan fx være en helt speciel legeplads som kun findes i Strandby - et unikt design eller en temalegeplads som Rasmus Klumps Verden i Tivoli, det kan være historiefortællinger om mennesker fra bydelen og/eller om selve bydelen - det kan være med lyd, scanning eller andet.

Det flygtige - planlagte aktiviteter

De aktiviteter man bevidst planlægger i byens rum; et stigende antal aktiviteter planlægges bevidst til at foregå udendørs i de offentlige rum. Festivaler, events, danseundervisning, kunststillinger, motionsløb er alle aktiviteter, der kan henlægges til bydelens rum, fordi man på denne måde ser en berigelse af den pågældende aktivitet. Hver begivenhed tiltrækker en række tilskuere, der som tilfældige forbigående bliver inviteret til at gøre ophold i en kortere eller længere stund.

De byrum, som behøves for de planlagte aktiviteter, er rum, der kan indrettes og bruges fleksibelt som fx det grønne torverum ved Rybners, de nye grønne hovedstrøg, pladsen ved Treenighedskirken og plænen ved Vandrehjemmet. Steder med plads til det spontane. Det kan fx være rulleskøjtøløb hver fredag med start ved Rybners eller som beskrevet et andet sted "Walk & Talk" alle hverdage fra Treenighedskirken, Loppemarked ved Skovbocentret.

Inspiration - Aktiviteter

Erhvervslivet

Erhvervslivet kan tænkes ind i forhold til aktiviteter.

Erhvervslivet kan være med til at sponsorere arrangementer som fx

Danmarks største smørrebrødsarrangement - her kan Super Brugsen sponsorere pålæg og Kernebageren kan sponsorere rugbrød. Netto kån sponsorere til børnenes aktivitetsdag og Cirkle K årets store Sct. Hans fest, Ingers Ost & Vin kan arrangere vinsmagning ved Skovbocentrets nye grønne torveplads osv.

Vandrehjemmet kan lægge gratis lokaler til et lokalt kulturelt arrangement, hvor dem fra ressourcebanken sælger hjemmebagt kage, hvor overskuddet går til nye aktiviteter og mere liv i Strandby.

Der er mange muligheder!

Treenighedskirken

Treenighedskirken gør et stor socialt arbejde, og har mange aktiviteter i kirken. Det er et aktivt rum i byen, og opfordringen er, at kirken fortsætter og udbygger sine gode tilbud til bydelen og byen. Der er ønsker om udendørs Gudstjenester som fx ved Skovbocentret eller på Torvepladsen ved Rybners.

Rybners og det grønne torverum

Rybners kan måske indtænkes til at spille en aktiv rolle i bydelen ved at lægge lokaler til arrangementer og events. Den store samlingsal og det grønne torverum har potentiale til at blive aktiveret og danne rammen om en af bydelens store samlingssteder.

Inspiration - Aktiviteter

Bydelshus

Skovbocentret kan i fremtiden udnyttes bedre og danne rammen for et bydelshus, og de aktiviteter, der kan følge med hertil. Der er allerede skabt en skøn sansehave, der er åben for bydelen.

Der kan fx være udendørs cafémiljø, 90 års fødselsdagen kan være startskud til en bydelsfest for Strandby, der kan holdes "åben juleaften" arrangement, bunkeren kan bruges til udstillinger m.v. Der kan være dyrehold, som borgere kan melde sig til at passe, til glæde for både unge og gamle.

Endnu et fællesskabsrum hvor man mødes på tværs af alder, kultur og samfundslag. Det er også en mulighed, at bygge et nyt bydelshus, fx i forbindelse med Rybners, Ungdomsbo's ungdomsboliger og de nye boligårne af BIG - det kan styrke yderligere og skabe et dynamisk område.

For at åbne op mod det fremtidige grønne hovedstrøg, langs Nørvang, kan hækken fjernes, så der er en fin både fysisk og visuel forbindelse til Nørvang.

Fælleshuse

Der mangler mindre bygninger/lokaler til de mindre fællesskaber, og de aktiviteter der kan følge med i de mange gådrum, så det kan danne rammen om et "landsbyfællesskab". Det kan være hobbyværksted, fællesspisning på tværs af generationer, samtaleaftener osv.

Gammel Vardevej

Grønlænderne er en del af bydelen, hvis man flytter dem, så symptombehandler man. Det er vigtigt, at der er plads til dem i Strandby.

De har en kultur, som bydelen kan lære af, og da Eva Merz havde sine kunstprojekter med Grønlænderne så hun tydelig, hvordan de blomstrede. De havde noget de brændte for, noget de engagerede sig i – noget at stå op til.

Kan Strandby vende "skuden" og gøre Grønlænderne til en af deres stoltheder ved at udnytte noget af gådrummet til at fortælle om deres kultur (evt. udstille på facaderne inde i gården, få dem til at fortælle, lave et opholdssted som afspejler deres kultur og som de selv kan være med til at passe. Det kræver, at de involveres, så de får ejerskab og selv finder stoltheden frem.

Med andre ord, så peger helhedsplanen på at arbejde med temaet fra resourcesvag til kulturstærk!

Inspiration - Aktiviteter

Walk & Talk

På Sicilien ligger en lille by, der svarer til bydelen Strandby. Hver aften kl. 18.00 mødes de, der har lyst, ved kirken og går en tur i en halv time, mens nogle fortsætter. Man ser hvordan, man afværger ensomhed med så lille et tiltag. De mødes på tværs af samfundslag og alder, og de taler sammen - de styrker netværket og dermed den sociale kapital.

Det kunne være en idé at lade Treenighedskirken arrangere "Walk & Talk". Det vil styrke sundheden i bydelen på flere planer og det er koste ingenting, blot lidt organisering.

Fra servicering til aktivering

Hvis et område forskønnes til forøgelse af beboernes trivsel, så kræver det ofte mere pleje. I boligforeninger bliver beboerne serviceret med alt. Men her er der en mulighed for, at aktivere beboere og lade dem tage ansvar og indgå i et fællesskab ved, at være med til at holde deres egen gård. Man kan sætte timer ind i timebanken for sit gårdrum og så være med til at holde rosenbed, staudede, klippe plænen - eller hvad der nu kræves for at forskønnelsen vedligeholdes. Der findes gode eksempler på, hvor det er lykkedes.

Microhaver

Et andet godt eksempel er Microhaver, der er et tilbud til beboerne i AB afdeling 1 Esbjerg. Det er små højbede man, som beboer, kan låne ganske gratis. Det eneste, der kræves, er, at de skal være med til at forskønne gårdrummene, så de SKAL vandes og passes. Hvis ikke man overholder reglerne, går de videre til den, der står i kø. De er meget populære, og de har styrket ejerskabet til gården og ikke mindst det sociale liv og skabt et fællesskab. Microhavernes placering er nøje udvalgt i forhold til at styrke det sociale liv. De er placeret langs stier og på de fælles opholdspladser i gårdrummet.

Inspiration - Aktiviteter

Sydhavn

I Sydhavn, som på mange måder minder om Strandby i beboersammensætning, har man et bydelshus "Kulturhus Karens Minde", som er en dynamo og et samlingspunkt for hele bydelen. Der arbejdes på at en bred sammensætning af brugere, herunder at skabe møder mellem forskellige aldersgrupper, etniciteter og forskellige beboergrupper i bydelen og fremstå som et åbent hus med plads til mangfoldig kulturudfoldelse. I tilknytning til stedet er der "Dyremarken", som er en frivillig forening, der ligger i forlængelse af bydelshuset.

Dyr beriger beboernes liv – man bliver en del af et fællesskab og får nærvær gennem kontakt med dyrene. Det koster 100 kr. at være medlem for børn og 200 kr. for voksne om året. Så påtager man sig et ansvar om at passe dyrene. "Dyremarken" gør en markant forskel i Sydhavn, og den kan inspirere til lignende ved bydelshuset i Strandby

Karensminde

Microhaver

Tekst

Identitet og image

I arbejdet med at realisere helhedsplanen, og dermed visionen for Strandby, skabes der en ny identitet via indsatserne på alle de tre områder: rammer, mennesker og aktiviteter.

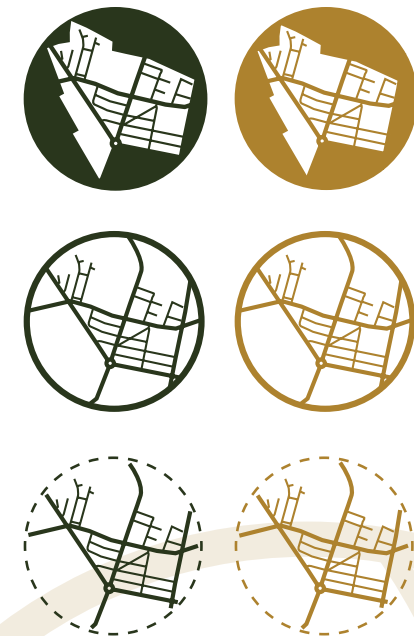
Men det er ikke nok, der skal branding af bydelen til for, at der rettes opmærksomhed mod Strandby.

Vision og helhedsplanen giver Strandby en mulighed for at brande sig påny.

Logo

Et logo er altid en god start - et logo som kan anvendes på alt fra T-shirts, brevpapir, baner, i alt markedsføring osv. Det er vigtigt, at et logo er enkelt og let genkendeligt. Der kan udskrives åben konkurrence, eller man kan kontakte Designskolen i Kolding og høre, om de kan stille en opgave på skolen. Eller man kan spørge en af de erhvervsdrivende, om de vil sponsorere et logo udarbejdet af et lokalt grafisk firma.

I forbindelse med logo kan der også etableres et nyt skiltesystem til det nye stisystem for at understøtte de nye bevægelsesmønstre for gående i Strandby. Lave et design tilpasset Strandby med Logo. Måske man kan finde et lokalt skiltefirma, der vil sponsorere det mod, at de fx får skilte placere med deres firmavn på udvalgte steder.

Idéforslag til et logo for Strandbyområdet

Markedsføring

Markedsføring kan ske på facebook og instagram – det er gratis. Den lokale ugeavis og Jydske Vestkysten vil også gerne skrive om de gode historier. Der kan rettes henvendelse til TV Syd.

Happenings og Events er også en måde at markedsføre det nye Strandby på. Det giver ofte positiv omtale, og der rettes opmærksomhed på bydelen. Det kan fx være et forsøg på at komme i rekordbogen med Verdens største fællesspisning ved åbning af bydelens grønne strøg eller det længste stykke strikkede tov i verden, som skal sno sig gennem alle de nye stisystemer for at gøre opmærksom på disse. Det vil kunne aktivere mange beboere om et fælles projekt.

Som en del af markedsføringen af Strandby anbefales det, at der udskrives en navnekonkurrence for de grønne hovedstrøg i bydelen.

Lokal organisering

Involvering - delprocesser

Udkastet til helhedsplanen er på plads efter en grundig faglig analyse, en workshop hvor der er tænkt på tværs af forvaltninger og interessenter i Strandby.

Det vigtigste, for realiseringen af helhedsplanen, er det offentlige borgermøde, der afholdes som en åben workshop. Her skal skabes en fælles forståelse, og der skabes ejerskab, og der er åbent for input generelt.

Helhedsplanen danner grundlaget for aftenen. Borgerne skal på mødet have mulighed for at komme med input til deres drømme og behov for fællesskab, mødesteder, væresteder og samlingssteder med videre.

De tiltag, der er i denne helhedsplan, er ment som inspiration. Det er vigtigt, at alle tiltag gror nedefra. Der skal skabes en forståelse

for alle de muligheder, der ligger lige for. Det er håbet at ildsjælene vækkes den aften.

Efter borgermødet afholdes der løbende delprocesser i de gårdrum, der skal igang med at renoveres.

Første skridt i den retning er, at der i efteråret 2018 afholdes første delproces i gården, hvor Grønlænderne bor og Refugiet og Morgenrøden holder til.

Det skal danne fundamentet for, at første skridt mod det nye bevægelsesmønster, sociale touchpoints og grønnere gårdrum realiseres.

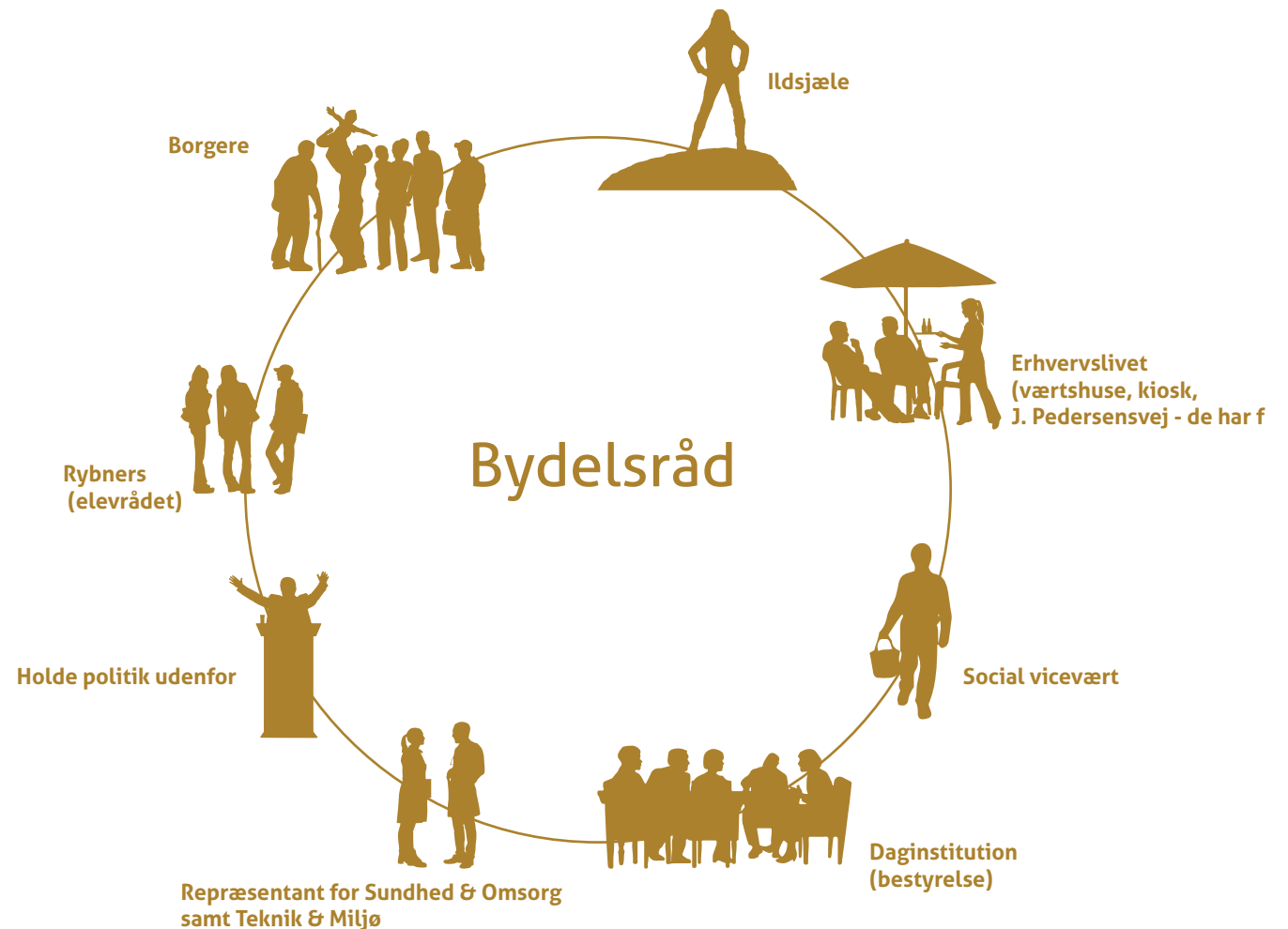
Det er samtidigt vigtigt, at markedsføringen starter den aften, så derfor skal der presse-mæssigt inviteres bredt - gerne TV Syd. På borgermødet kan man sætte sine ressourcer ind på en ressourcebankkonto og timer ind i timebanken (se beskrivelse side 74).

Bydelsrådet

Det brede ejerskab skal skabes på borgermødet, og her fremlægges oplæg til sammensætning af bydelsrådet. Efter borgermøde holdes der et særskilt møde med valg til bydelsrådet og stiftende generalforsamling, hvis man vælger at nedsætte et sådant.

Her er nogle udpluk af de forslag, som er kommet frem under workshops i den indledende fase. På borgermødet skal der arbejdes med bydelsråd som et tema, hvor borgerne har mulighed for at komme med deres input.

Fonde & puljer

Områdefornyelses- & satspulje

Det er helt oplagt at søge områdefornyelsesmidler. Helhedsplanen kan bruges som grundlag for ansøgningen.

De grønne hovedstrøg er helt oplagte, da de lever op til alle de krav, der er for områdefornyelse.

Derudover er der en pulje i Sundheds og ældreministeriet. Satspuljemidler til igangsættelse af aktiviteter, som kan styrke livskvaliteten blandt ældre på plejehjem og i plejeboliger. Der er afsat 5,5 millioner i 2018 og 5,5 millioner i 2019. Skovbocentret og de tiltag, der er nævnt i helhedsplanen, er oplagte at søge midler til, som fx Skovbo-torvet og dyrehaven. Det er begge projekter, der kan berige livet for ældre mennesker ved at invitere samfundet indenfor og berige med aktivitet, liv og glæde.

Fonde & sponsorater

Helhedsplanen kan danne baggrund for at søge fonde. Her er hele fortællingen om det nye Strandby, der danner grundlag for at bydelsrådet har lettere ved at søge diverse fonde og sponsorater til de enkelte projekter til bydelen, da de indgår i en større sammenhæng.

Eksempler på fonde

- Realdania "Underværker"
www.undervaerker.dk/
- Hjælp til at finde puljer og fonde
www.puljeguiden.dk/
- I fixer - vi støtter - Støtte til projekter op til 50.000 kr. Jem og Fix

Fremtidspostkort

Jeg besøgte min gamle by, Esbjerg i sommerferien og gik en tur i mit gamle kvarter ved skumringstid. Det var som at gå i en moderne og mere alsidig chinatown ned af de nye alléer. Lige fra Grønlandsk kultur med dufte af mad jeg aldrig har oplevet før til en "ungdommens kilde" der osede af hygge, musik, gadekunstnere, skatere og andre fysiske aktiviteter, spirende cafeliv, mad alá streetfood, til en oase med grønne områder hvor ældre

mennesker hyggede i små tilrettede parker sammen med børnefamilierne – det mest interessante var at opleve et miks af generationer, kulturer, rig som fattig, børnefamilier og alle dem de andre ikke vil lege med, interagere med hinanden. Det var næsten som at opleve et multikulturelt samfund samlet på et lille areal, hvor rammerne gav plads og rum til at alle var lige. Mine børn nød oplevelsen og vi vender helt sikkert tilbage næste år

Morten Jensen, Center for Misbrug & Udsatte

Bygherre

Esbjerg Kommune
Sundhed & Omsorg
6700 Esbjerg

Landskab & planlægning

MOVE arkitektur ApS
Nørregade 65
6700 Esbjerg

Projektleder

Helene Plet
helene@movearkitektur.dk

Proceskonsulenter

MOVE arkitektur
Helene Plet - konsulent for forandringsledelse

DGNB konsulenter

MOVE arkitektur
Christina Olsen - DGNB konsulet i bæredygtige byområder